

V tomto čísle nájdete

Kto žobre?	
(P. Fogaš)	3
Nakuknite do seminárneho denníka	
(V. Baltes, M. Mišek)	4 - 5
Opúšťajú nás: privítajte ich	
(V. Štefanič)	6 - 10
Dospieval	
(V. Štefanič)	11
Deň otvorených dverí	12 - 13
Marína Gálisová:	
Potrebuje radikálne svedectvá	
(P. Fogaš)	14 - 17
Nedeľný obed pre bezdomovcov	
(M. Haborák, M. Pančíšin)	18 - 21
Zápisky z domu dôchodcov	
(P. Fogaš)	22 - 23
(Ne)zmysel utrpenia	
(L. Miškovič)	24 - 26
Jóhom	
(V. Štefanič)	26

Diecézna synoda vo faktoch	27
Povolání k svätosti a väčšej zodpovednosti	
(P. Hrabovecký)	28 - 29
Kňazská konferencia o pastorácii mládeže	
(J. Kulan)	30 - 31
Štúdium v USA	
(J. Dolný)	32 - 33
XX. Svetové dni mládeže Kolín 2005	
(L. Nemčík, P. Jano)	34 - 39
V spoločenstve s Bohom	
(P. Hrabovecký)	40
Byť autentickým človekom	
(P. Hrabovecký)	41
Fantázia posielania pohľadníc	
(P. Fogaš, V. Štefanič)	42 - 43
Bohoslovec v prvej desiatke Superstar	
(V. Štefanič)	44 - 45
Medicínsky príbeh	
(B. Polča)	45 - 46
Čitatelia reagujú	47
Kde si, píšuci čitateľ?!	48 - 49
Výroky „cirkevných otcov“	50
Za okrajom	51

BOROMEO - Šéfredaktor: Peter Fogaš - Zástupca šéfredaktora: Vladimír Štefanič -
Redaktor: Pavol Hrabovecký - Fotograf: Tomáš Kormaník - Grafická úprava: Peter Jano,
Jozef Barlaš - Vydáva: Kňazský seminár sv. Karola Boromejského - Adresa: Hlavná 91, 042
03 Košice - (boromeo@ktfke.sk) - Vychádza dvakrát do roka - Tlač: Vydavateľstvo Michala
Vaška, Nám. Kráľovnej Pokoja 2 080 01 Prešov

Kto žobre?

Starenka na nesmrteľnej posteli v zabudnutej nemocničnej izbe? Zarastený mladík predávajúci pouličný časopis oproti novinovému stánku? Cigánčatá s psím pohľadom pred kostolnou bránou? Vyhladované ázijské siroty kričiace na vás z potsunamských fotoreportáží? Alebo, najmladšia sestra skrývajúca sa za oknom za záclonou, keď odchádzate? Manžel na vedľajšej posteli, s ktorým sa na seba už roky dívate iba chrbtami? Mama vracajúca sa vyčerpaná z roboty, ktorej sa hneď vypytujete, čo navarí na večeru? Nesympatický podriadený vo výrobní dennodenne ponížovaný pracovným kolektívom...? Rozhliadnite sa a vedzte, že žobrákom sa nevyhnete. Nezabavíte sa ich, nech by ste zaliezli neviem kam. Najväčšmi žobre posledný, o ktorom si to myslíte - ten najbližší. V ňom a vo všetkých ostatných pred vami kľáči vždy len jeden. Ježiš Kristus. Ak zjídete do kostola pokloniť sa mu, nebudte zaskočení pri náhlom zistení, že On sa klania vám. V Oltárnej Sviatosti. A o čo žobre? Spýtajte sa ho.

Peter Fogaš

Ďakujeme Monike Mihaľovej za jazykovú kontrolu väčšiny článkov. Ďakujeme akademickému maliarovi Alexanderovi Buganovi za súhlas s uverejnením obrazu Ukrižovanie (1989) na zadnej obálke. Fotografia na titulnej strane bola urobená v Geriatrickom centre v Košiciach. Zamestnancom a pacientom takisto úprimne ďakujeme.

[Seminárny diár]

Nakuknite do seminárneho denníka

22. 12. - 9. 1. 2005 - Nádherný dátum a ešte krajší čas - Vianoce a Nový rok v rodinnom kruhu. Po vyčerpávajúcom semestri zaslúžený oddych. Prázdniny a ten nádherný sviatočný čas sme strávili doma, vo svojich farnostiach, vykonávaním dušpastierskej činnosti (hlavne návštev a podobne). Jednoducho Vianoce.

10. 1. - 6. 2. 2005 - Ach, jéj, skúškové obdobie, no čo vám máme hovoriť. Učiť sa - skúška, učiť sa - skúška, učiť sa - skúška..., a tak dookola a medzi tým „veget“. Za povzbudzovania predstavených sa nám aj ľahšie učilo. S absolútnou samozrejmosťou život v seminári beží ďalej v štandardnom režime (v preklade: výborne), teda slovami Ježiša Krista „čo je cisárovo, cisárovi a čo je Božie, Bohu“.

23. 1. 2005 - Naši tretiaci pre nás i pre verejnosť pripravili v seminárnom kostole akadémiu pri príležitosti sviatku sv. Tomáša Akvinského. Medzi zvlášť pozvaných hostí patrili otec arcibiskup Alojz Tkáč a predstavení seminára a teologickej fakulty. Naozaj

ale nikomu nehovorte

vynikajúcu akadémiu doprevádzal krásny zvuk organu v podaní Mgr. Kataríny Turanskej a spevu Františka Balúna. Prítomným sa (za pomoci projekcie) prihovoril Doc. Peter Zubko svojou prednáškou na tému duchovného vplyvu sv. Tomáša na cirkevné dejiny. Naozaj vydarená akadémia - podobné „akcie“ odporúčame každému.

31. 1. 2005 - Pre nás bohoslovcov by to mal byť (a azda aj je) nezabudnuteľný (alebo aspoň v kalendári zvlášť vyznačený) dátum, pretože v tento deň náš otec rektor Jozef Ondovčák oslavuje pravidelne každý rok svoje narodeniny. Ešte raz Vám želáme všetko, všetko dobré, aby aj naďalej vašu snahu a prácu žehnal nebeský Otec.

7. 2. 2005 - Naberáme druhý dych s letno-semestrovou arómou a s vypätím všetkých síl sa vnárame do prúdu prednášok. A ako sa na duchovnú inštitúciu či rodinu patrí, začíname malým *Veni Sancte* s otcom arcibiskupom. Letný semester je o čosi dlhší než zimný, ale zbehne o toľko rýchlejšie.

9. 2. 2005 - Popolcová streda. Týmto dňom, ako vieme, sa začína pôstne obdobie a počas pôstneho obdobia sa trošička mení aj seminárny poriadok, kde každý piatok o 18.00 v našom kostole sa bude konať krížová cesta za účasti bohoslovcov. Program krížovej cesty si na každý týždeň pripravuje stále iný ročník. Prvými boli naši bratia šiestaci - diakoni.

11. 2. - 13. 2. 2005 - Otec Jerzy Wieslaw Gogola, bosý karmelitán, prichádza z Poľska na pozvanie predstavených seminára prvýkrát do Košíc, aby nám predstavil svoju hodnotnú knihu s názvom *Teológia spoločenstva s Bohom*, ktorú za bohatej pomoci seminaristov preložil jeho bývalý študent a náš špirituál, otec Jozef Gnip. Jeho prítomnosť v metropole východnej cirkevnej provincie sme nenechali iba tak bokom a využili sme ju na posväcujúci čas duchovnej obnovy, počas ktorej sme sa mali možnosť zamyslieť nad tromi neopakovateľnými zamysleniami, ktoré nám predniesol.

17. 2. - 20. 2. 2005 - Aha, ľala, prváci idú na výlet, že vraj na lyžiarský, do Zborova ..., hm. Hurá..., slnko svieti, voda láka, postavme si snehuliaka. Ináč, veľmi dobrý čas na príjemný relax a ešte bližšie spoznanie sa - je to náš prvý výlet, kde budeme celá banda spolu. Snehu bolo habadej, počasie nádherné, proste super výlet. Každý deň bolo čo robiť, bolo čo zlyžovať, všetko sme stihli, aj návštevu výrobné hostií, návštevu Bardejova (baziliky, fary, centra), no hlavne schuti sme si zalyžovali, a čo je chvályhodné, každý z nás sa vrátil celý, bez jedinej zlomeninky či modriny - to je čo? Treba i poďakovať našim dobrodincom, nášmu manažérovi stresmenovi (on už vie, kto to je), našim predstaveným, kuchárovi (otec duktor) a pomocníkom, sestričkám v Zborove, ktoré týmto pozdravujeme, duchovnému otcovi v Zborove a samotným Zborovčanom. Pán Boh zaplať za perfektný výlet. NO SUPER.

5. 3. 2005 - Veľký to sviatok pre našich bratov tretiakov a štvrtákov - totižto v tento deň im otec arcibiskup udelil rád lektorátu (tretiaci) a akolytátu (štvrtáci). Bratia s napätím očakávali tento deň, ktorý ich posúva po ceste ku kňazstvu. *Bratia, Boh daj šťesce.*

Viktor Baltes a Matúš Mišek

Foto: tk

[Anketa]

Opúšťajú nás: privítajte ich

Matúš BAŠISTA

25 rokov

farnosť Sol'

Marek HOSPODÁR

26 rokov

farnosť Trebišov

1998 - 2005

Štrnásť apoštolov po sedemročnej formácii odchádza do sveta.

Oni najviac vedia, najviac pamätajú a najviac zažili obyčajnosť a pestrosť jedného dňa v kňazskom seminári. Kto iný by vedel lepšie povedať čosi o tom, čo je iba naše?

Nebudeme sa rozpisovať o tom, ako to u nás počas dňa vyzerá (chcelo by to osobitnú prílohu) - poprosili sme iba tých najstarších „pútnikov do prislúbenej pastorácie“ o zlomky z dňa, o vlastné názory a skúsenosti tým, čomu hovoríme život seminaristu.

Diakonská prax - Po diakonskej vysviacke sme z rúk otca arcibiskupa prijali dekrét do farnosti, kde počas roka budeme vykonávať svoju diakonskú prax. Hneď počas prázdnin sme jeden mesiac každý v určenej farnosti absolvovali svoje prvé kroky našej novej služby. Kázne, sobáše, krsty, ale aj pohreby - to bola a je náplň našej praxe. Nielen počas prázdnin, ale aj počas roka dva víkendy v mesiaci, sa vo farnostiach realizujeme. Po rokoch prípravy v seminári sme sa ocitli priamo v pastorácii

a medzi ľuďmi. So všetkou vážnosťou a zodpovednosťou sme si uvedomili, že Boh začal hovoriť aj cez nás a to cez sviatosť, ktoré vysluhujeme. Spoznali sme, že ľudia od nás očakávajú svedectvo viery, pochopenie a pomoc. Diakonská prax tak v sebe skrýva hlboký zmysel a potrebu. V nej aj my sami spoznávame čo v nás je, ako sme pripravení na život a kňazstvo a na čom ešte musíme pracovať. Tak sa diakonská prax stala pre nás chvíľou sebaopoznania a medzi-poschodím do budúcej kňazskej služby. (Matúš Bašista)

Modlitba je samozrejmosťou súčasťou života nielen bohoslovca, diakona či kňaza, ale každého človeka. Ak tento moment v živote chýba, ak človek zanedbáva svoj osobný vzťah s Bohom, prichádza pád - odbočenie. Ak chceme obstáť v živote, bez modlitby to jednoducho nejde. A každý, kto sa zasväť Bohu, nemôže ju brať na ľahkú váhu.

V seminári mávame pravidelné modlitby počnúc rannou modlitbou a rozjímaním až po večerné kompletórium. Mimo „povinnejšiu“ modlitbu je tu kaplnka, ktorá je nám kedykoľvek k dispozícii. Je na každom jednom z nás nakoľko túži po stretnutí s Kristom.

Modlitba má svoju silu a bez nej v dnešnej dobe neobstojíme. Ak ste ešte nezažili tú silu, tak proste svojho Majstra, aby vám túto milosť doprial. (Marek Hospodár)

Svätá omša - Nie je ju nutné bližšie špecifikovať či definovať, keďže nie je len

Peter NEMEC

26 rokov

farnosť Nižná Šebastová

súkromnou záležitosťou bohoslovcov kdesi za múrmi seminára, ale je najväčším pokladom pre každého veriaceho, či si to uvedomuje alebo nie.

Sv. omša je tým najcennejším, čo máme tu na zemi, a to práve kvôli Eucharistii - reálnej prítomnosti Kristovho Tela a Krvi. Milosti zo sv. omše plynú totiž nielen pre tých, ktorí sú tam zhromaždení, ale pre všetkých pokrstených. Veľmi ma oslovila myšlienka, ktorú som počul už dávno, keď som bol ešte žiakom na ZŠ: „*Aj keby sa za mňa neustále, ustavične prihovárali všetci anjeli a svätí v nebi, je to stále menej ako moja jediná účasť na sv. omši.*“ A predsa, často krát tak ľahkovážne prežívame (či možno neprežívame) sv. omšu.

Snáď ešte jedno odporúčanie, či prianie, tak pre bohoslovcov ako aj pre našich veriacich vo farnostiach, aby sme každú obeť Ježiša Krista (sv. omšu) prežívali, ako keby bola pre nás prvou a zároveň poslednou. Ved' Kristus sa

Ján HUDÁK

25 rokov

farnosť Ruskov

nám dáva jedinečným spôsobom každý deň. (*Peter Nemeč*)

Prednášky - Tak ako sa nestane niekto právnikom bez štúdia zákonov, niekto lekárom bez štúdia ľudského tela, tak sa ani chlapec nemôže stať kňazom bez štúdií o Bohu. Štúdium je rozdelené na šesť rokov. Prvé tri roky sa študuje filozofia a pedagogika a popri nich niektoré pomocné teologické vedy. Ďalšie trojročné štúdium je výlučne teologické. Prednášky sú každý deň. Každý má denne väčšinou päť hodín, ktoré sú spoločné a ak ma niekto záujem, existuje veľa voliteľných seminárov, pri ktorých si každý môže prísť na to svoje.

Dennodenné štúdium a prednášky môžu študenta - bohoslovca vyčerpať, ale zároveň má čas aj na oddych. Nemusí stále pochopiť zmysel učiva a to, prečo sa učiť. Postupom času príde na to, aká bola dobrá aj filozofia, keď

Martin BREČKA

26 rokov

farnosť Dlhé nad Cirochou

začne študovať dogmatiku.

Zaujímavé je, že hoci na niektorých predmetoch počujeme o tom istom, stále sa nám predostrie iné - originálne hľadisko. Postupom času každý príde na to, aké je štúdium potrebné - hlavne vtedy, keď sa vás ľudia pýtajú na „veľké veci“ a očakávajú od vás múdre a jednoduché odpovede. A nezabúdajme ani na to, že „*čo sa za mlada naučíš, na starobu akoby si to našiel.*“ (*Ján Hudák*)

Partikulárne spytovanie svedomia pred bohostánkom je účinný prostriedok na spoznanie osobného pokroku alebo úpadku, ktoré prežívame na našej ceste ku kňazstvu. Úsilie o duchovný život vyžaduje kvôli sebakontrolu časté zastavenia, tak ako podnikateľ, ktorý pravidelne kontroluje svoje účty, aby mohol plánovať budúcnosť. My robíme prehľad o svojej osobnej situácii. V prvom rade a predovšetkým je to chvíľa modlitby.

[Anketa]

Vladimír NEMEC

25 rokov

farnosť Plavnica

Predmetom spytovania je všetko, čo je dôležité pre duchovný život. Nie je to len výpočet chýb, ale aj objavovanie darov a milostí daných od Boha. Každý, kto sa nad sebou úprimne zamyslí, vie, že jeho chyba, nedokonalosť mu môže poslúžiť, keď si ju uvedomuje. Toto robí človeka pokorným, lebo si uvedomuje, že i on má chyby tak ako ostatní. (*Martin Brečka*)

Vychádzku niektorí poznajú zo stredoškolských Domovov mládeže. V seminári to je limitovaný čas od 13.30 - 15.45 (v stredu, sobotu a nedeľu dlhšie). Každý seminarista sa na vychádzku teší, aj keď netrvá dlho, ale aj to málo stačí, aby sa človek nabažil „čerstvého“ košického vzduchu, alebo realizoval svoje záľuby, ktorým sa môže naplno venovať.

Pre mňa to je čas, ktorý mi nerežiruje nik iný, iba ja sám. Záleží na mne, nakoľko som slobodný a dokážem využiť

Martin NOVOTNÝ

28 rokov

farnosť Jarovnice

daný čas. Ako diakon mám dlhšiu vychádzku, počas ktorej sa pripravujem na svoje diakonské povinnosti. Tento čas je práve o tom - spraviť niečo navyše, niekomu pomôcť, iného potešiť, pre iných sa pripraviť a niekedy dobré zrelaxovať (športom či spánkom), aby som bol fit. Je to priestor veľkých možností, ktoré stačí iba zrealizovať svojou aktívnou prítomnosťou. Mnohé z týchto možností ostávajú nezabudnuteľné aj vďaka ľuďom, s ktorými som vychádzky trávil. (*Vladimír Nemeč*)

Samoštúdium je v popoludňajších hodinách (po vychádzke) rozdelené preslávkou na dva bloky a trvá spolu asi dve hodiny. Prvý blok začína čítaním Svätého písma a druhý čítaním náboženskej literatúry. Trvá to asi 10 minút. Bohoslovec sa môže v rámci samoštúdia vrátiť k doobedňajším prednáškam, prípadne písať potrebné seminárne práce,

Peter BUJDOŠ

28 rokov

farnosť Stropkov

alebo študuje, čo mu napomôže vo všeobecnosti.

Prvé tri roky som využíval tieto bloky hlavne na štúdium cudzieho jazyka. Vo vyšších ročníkoch som písal seminárne práce, alebo som čítal knihy a študoval špecifiká duchovného života.

Tým, že má samoštúdium svoje miesto v seminárnom poriadku, každý bohoslovec má dostatok času pre prípravu na konkrétne skúšky. (*Martin Novotný*)

Sv. ruženec - V dennom programe bohoslovcov je vyhradený čas aj na modlitbu sv. ruženca. V utorok večer a cez víkend pred obedom sa schádza k tejto modlitbe celé spoločenstvo seminára, v ostatných dňoch je účasť na ruženci o 20.30 dobrovoľná.

Modlitba sv. ruženca vznikla z túžby obyčajných ľudí modliť sa tak, ako to robili mnísi. Ich úlohou bolo vedieť naspamäť 150 žalmov, ktoré denne odriekali. Keďže nie každý jednoduchý človek mal

Peter SYKORA

25 rokov

farnosť Stropkov

možnosti a schopnosti naučiť sa naspamäť toľko žalmov, ľudia si našli pre nich vhodnejší spôsob modlitby. Ruženec je modlitba jednoduchá a zároveň veľmi hlboká, pri ktorej rozjímame nad životom Ježiša Krista. Mám ju rád preto, lebo pri jej odriekaní môžem rozjímať, meditovať, ale byť aj činný. Modlitba sv. ruženca je praktická pre každého, lebo sa ju môžeme modliť za rôznych okolností, v tichu, ale zároveň aj keď cestujeme, kráčame, alebo stojíme na autobusovej zastávke; na akomkoľvek mieste môžeme cez sv. ruženec venovať čas Bohu.

Nikto však nepochopí dôležitosť sv. ruženca, kým nepocíti jeho silu a účinky vo vlastnom živote. Nie vždy som rozumel slovám „cez Máriu k Ježišovi“, nie vždy sa mi chcelo modliť sv. ruženec, ale silu modlitby som pocítil až na mieste „padlých ľudí“, ktorí úplne prepadli alkoholu, drogám, gamblerstvu, ktorí boli úplne na dne, ale vďaka

Peter TIRPÁK

25 rokov

farnosť Sol'

modlitbe ruženca v nich zažiarila nádej v podobe nového začiatku. Skrze vieru a modlitbu sv. ruženca zažili obrátenie, vzkriesenie. Cez ruženec môžeme skúsiť a presvedčiť sa, aký dobrý je Pán. (Peter Bujdoš)

Punktá sú podnety, o ktorých máme možnosť ráno rozjímať. Ponúkajú nám ich každý večer naši špirituáli. Každý ročník sa večer stretne so svojím špirituálom a ten ponúkne nejaké myšlienky, ako pomoc k rozjímaniu.

Pre mňa osobne sú tieto každovečerné body pomocou pri snahe naučiť sa správne rozjímať. Neraz som sa pri nich aj čosi nové dozvedel a naučil. Okrem toho to pre mňa boli úžasné chvíle stretnutia so špirituálom a spolužiakmi. Pováčšine bolo počúvanie bodov na rozjímanie vážne, ale neraz sme si užili aj dosť zábavy. Punktá tvorili vynikajúci záver dňa a začiatok *silentia*. Pomáhali mi vhlbiť sa do atmosféry modlitby

Andrej KRIVDA

25 rokov

farnosť Košice

a meditácie. (Peter Sýkora)

Silentium je posvätné ticho. Mlčanie, ktoré však neostáva iba pri vonkajšku, ale je spojené s vnútorným stíšenním sa, pokojom, v ktorom môže človek načúvať Bohu a komunikovať s ním. V seminári je tento priestor *silentia* záväzný pre každého bohoslovca - každodenne od poslednej spoločnej večernej modlitby, až do raňajok nasledujúceho dňa, tiež počas duchovných obnov a cvičení. Práve v tomto vonkajškovom mlčaní sa človek učí počúvať vnútorne, počúvať Boha, ktorého príchod je mnohokrát veľmi tichý a nenápadný.

Takéto vnútorné ticho je potrebné, aby bohoslovec rozumel sebe i Bohu. V takomto priestore „samoty“ s Pánom človek chápe, prijíma Boží plán pre svoj život, nachádza silu pre jeho uskutočnenie a buduje si vzťah s osobným Bohom. (Peter Tirpák)

Marcel STANKO

28 rokov

farnosť Bela nad Círichou

Duchovné vedenie je pomoc človeka na ceste prehlbovania a zdokonaľovania nášho duchovného života. O duchovnom živote sa môžeme veľa dozvedieť z kníh, ale kniha nás nikdy nepotiahne za ruku. Preto je duchovné vedenie dôležité.

Za sedem rokov som aj vďaka nemu urobil na sebe kus práce. Aj keď som v seminári mohol venovať odstraňovaniu svojich chýb a duchovnému životu viacej času a úsilia, napriek tomu si myslím, že stretnutia a rozhovory s duchovným vodcom (špiritúalom) boli pre mňa povzbudením a aj akýmsi kompasom na ceste môjho zdokonaľovania sa. (*Andrej Krivda*)

Duchovná obnova - raz v mesiaci - čas od piatkového večera do nedeľných raňajok strávený v posvätnom tichu, sprevádzaný prednáškami na nejakú tému z duchovného života, s možnosťou v pokoji a bez vyrušovania reflektovať

Marián HALAS

33 rokov

farnosť Myslina

udalosti z osobného života alebo zo štúdia, usporiadať si niekým či niečím rozhádzané vnútro, takpovediac nazrieť do svojich hĺbok a vystaviť ich konfrontácii s Božím slovom, súkromne alebo so svojím duchovným vodcom, k tomu sviatosť zmierenia - dobré.

Pre mňa každopádne zaujímavý zážitok, samozrejme pri splnení aspoň základnej podmienky - *silentia*, čo niekedy býva samo o sebe pozoruhodným výkonom. (*Marcel Stanko*)

Šport - Pre človeka, ktorý sa vo väčšej miere zapodieva štúdiom, je pochopiteľné, že potrebuje aj z času na čas vypnúť. Účinným prostriedkom na uvoľnenie je šport. V seminári máme dobré podmienky na to, aby sme ho mohli praktizovať. Máme k dispozícii telocvičňu aj posilňovňu. Väčšina z nás ich využíva.

Pre mňa je šport veľmi dôležitý, pretože sa pri ňom môžem dokonale odreagovať.

Branislav POLČA

25 rokov

farnosť Prešov - Solivar

Je to dobrý spôsob, ako vybiť nadbytočnú energiu a udržať postavu, aby nenaberala väčší objem. Potom sa cítim sviežo. Treba si však dávať pozor, aby sa v športovaní nepreháňalo, lebo ako sa hovorí: všetkého veľa škodí, okrem lásky - k Bohu a k blížnemu. (*Marián Halas*)

Pastoračný ročník je viacmenej povinná interrupcia šesťročného štúdia po treťom roku. Tejto procedúre sa podrobujú bohoslovci preto, aby zblízka videli situáciu vo vybraných farnostiach a aby v praxi prišli na to, že život medzi ľuďmi je omnoho zložitejší, ťažší, ale aj zaujímavejší ako akékoľvek vysokoškolské skriptá.

V mojej fenomenálnej pamäti na spomienky mi utkveli mená, tváre, situácie, priatelia na nezabudnutie, skúsenosti na nezapltenie. Uchovávam si ich na tmavom a chladnom mieste v podvedomí; dúfam, že sa tam časom neskazia. (*Branislav Polča*)

DOSPIEVAL

Z dieťaťa spieva muž.
Si šuškejú,
kedy už dospieva?
Tak čarokrásne
nôti dieťa,
kým dospieva.

Čo žiadali, chceli,
stalo sa, je.
Dospieval.
Zrelý
už rovnako nesaje,
ako keď dospieval.

Tak rastú životy.
Bez zábrany.
Detstvo sa v muža oplotí
a pripraví na rany.

Vladimír Štefanič

[Pozývame]

*„Nie nás, Pane, nie nás,
ale svoje meno osláv
pre svoje milosrdenstvo
a pre svoju vernosť.“
(Ž 115)*

Tento akademický rok je jubilejným desiatym rokom od znovuoobnovenia činnosti seminára pre našu diecézu. Kôzský seminár je vo všeobecnosti považovaný za srdce diecézy. Toto srdce tu bije už desiaty rok a stále má dosť síl, aby mohlo biť aj naďalej. K tomuto bitiu mu veľmi pomáhajú Vaše hmotné, ale hlavne duchovné dary. Za to všetko Vám patrí veľké Pán Boh zaplať. Aby sme sa Vám aspoň nejakým spôsobom odvdžovali, pripravujeme každý rok Deň otvorených dverí. Ani tohto roku tomu nie je inak. Preto Vás pri príležitosti desiateho výročia obnovy seminára a Nedele Dobrého Pastiera pozývajú bohoslovci 2. ročníka v mene všetkých na Deň otvorených dverí. Tešíme sa na Vás a pevne veríme, že aj Vaša prítomnosť posilní nie len srdce diecézy, ale aj srdcia všetkých nás.

*„...počúvajú môj hlas...
a idú za mnou.“
(Jn10,27)*

[Pozývame]

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

Kňazského seminára
sv. Karola Boromejského

17. apríl 2005

Nedeľa Dobrého Pastiera

PROGRAM:

- 8³⁰ MODLITBA SV. RUŽENCA - (SCHOLA CANTORUM CASSOVIENSIS)
- 9³⁰ SV. OMŠA - (SCHOLA CANTORUM CASSOVIENSIS)
- 11⁰⁰ I. ORGANIZOVANÁ PREHLIADKA SEMINÁRA
„NAKRESLI DOBRÉHO PASTIERA” - (SÚŤAŽ PRE DETI)
- 12⁰⁰ RADUJ SA, NEBIES KRÁLOVNÁ - (SCHOLA CANTORUM CASSOVIENSIS)
- 12¹⁵ OBED
10 ROKOV OBNOVY - (AUDIOVIZUÁLNA PREZENTÁCIA)
- 14¹⁵ II. ORGANIZOVANÁ PREHLIADKA SEMINÁRA
- 15⁰⁰ KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝ ZÁBAVNÝ PROGRAM - (KAPELA: NESKORÝ PRÍCIHOD)
- 17³⁰ SLÁVNOSTNÉ VEŠPERY

Košice

10 rokov obnovy

Pozor! Parkovanie v areáli seminára nebude možné.

[Rozhovor]

Marína Gálisová: Potrebujeme radikálne svedectvá

S Marínou Gálisovou som sa nikdy nestretol. Vymenili sme si niekoľko e-mailov, esemesiek a telefonátov. Tento rozhovor sa uskutočnil prostredníctvom internetu v predvečer Popolcovej stredy. Ja som posielal otázky zo seminára v Košiciach, ona odpovedala z domu v Banskej Bystrici.

S te novinárka, však?

Áno, aj. Okrem toho som prekladateľka.

Čo a z akého jazyka prekladáte?

Prekladám z angličtiny. Beletriu, scenáre... Práca s jazykom je pre mňa radosť.

Preklad akej knihy si najviac ceníte?

Práve som dokončila preklad knihy amerického prozaika Michaela Cunninghama *Domov na konci sveta*, a hoci je to kniha, kde autor tematizuje aj prežívanie homosexuality, podľa mňa ňou - možno nechtiac - potvrdzuje, že túžba po prirodzenom poriadku je človeku daná. Že to nie je - ako nás dnes často presvedčajú - spoločenský konštrukt. Že po tradičnej rodine a istotách túži aj ten, kto je vo svojej sexualite poznačený. Preto je to podľa mňa cenná kniha. Myslím, že rúca mýtus o homosexualite ako o normálnom ekvivalente heterosexuality a predstavuje ju skôr ako celoživotný boj a bremeno.

Ako dlho sa venujete prekladom a novinárstvu?

Novinárka som od roku 2000, prekladom sa venujem zhruba od vysokej školy, čiže osem-deväť rokov.

Ako ste sa k novinárskej práci dostali?

Istý čas som strávila ako redaktorka mesačníka OS. Popritom som občas prispievala do vtedajšieho *Domino fóra*. A potom mi dal šéfredaktor Štefan Hríb ponuku, či by som nechcela redakčne pripravovať stránku o zahraničí. Prejavil tým značnú šéfovskú odvahu, lebo môj syn mal vtedy dva týždne. Ponuka ma lákala. Našťastie pracujem z domu, takže som dieťa nemusela „opúšťať“. Teraz pracujem v časopise *Týždeň*, kam prešla väčšina redaktorov bývalého *Domina*.

Novinára si väčšinou predstavujeme ako človeka zháňajúceho informácie v teréne. Ako funguje práca „novinárky z domu“?

Jeden typ novinára je reportérsky, druhý skôr redaktorský a názorový. Ja som skôr ten druhý. Ale aj ja musím vyrážať za informáciami do terénu, hoci ako pravá reportérka sa necítim. Byť reportérom je, ako hovoriť moja skúsená kolegyňa, životný štýl.

Informácií na internete je stále viac. Nahradí internet noviny a časopisy v tlačenej forme do tej miery, že zaniknú?

Myslím, že nie. V autobuse

si človek sotva bude čítať ranné správy z palmtopu s takým pôžitkom, s akým listuje v novinách. Ale zmeny sú nevyhnutné. Aj preto vznikol *Týždeň* - aby sme na slovenský mediálny trh postavili niečo, čo by sa mohlo užiť, hoci by to nebolo bulvárne. Zisťujeme, či to pôjde.

Ako by ste definovali slovo „novinár“?

To je ťažké. Skúsím skôr definovať, prečo píšem. Píšem preto, lebo si myslím, že písaný text je stále jedna z najlepších foriem odovzdávania informácií. Buď pre poučenie, alebo aj pre zábavu. Čitateľ, keď si už kúpi nejaké periodikum, má právo na seriózny prístup, na plnú informačnú hodnotu za svoje peniaze. Má právo sa aj pobaviť bez toho, aby ho periodikum tlačilo do polohy konzumenta vulgárností.

Nemyslíte si, že dnešný priemerný čitateľ vyhladáva práve toto - tzv. softbulvár?

Mnohí ľudia ho čítajú preto, lebo nič iné nemajú. Treba im ponúknuť niečo iné a uvidí sa, či sa to uchytí. Navyše, serióznosť nemusí znamenať „moróznosť“.

Spomínate *Týždeň*, *Domino fórum*, OS, určite sledujete aj iné periodiká. Patrí k nim aj kresťanská tlač? Čo konkrétne?

Sledujem *Katolícke noviny*, mala som v ruke aj zo dve čísla *Boromea* a občas si prečítam

Xaver, ktorý vydávajú seminaristi v Badíne.

Ako sa vám do rúk dostal náš časopis?

Od jedného autora, ktorý nám prispieval do *Domina* a prispieva aj do *Týždňa* (Imrich Gazda).

Ako hodnotíte ich kvalitu?

Katolícke noviny si kupujem skôr z lojality, ale vedľa aj prekvapiť zaujímavými článkami. Občas by im nezaškodilo výraznejšie, možno aj vyostrenejšie písanie, aj polemiky. Ale chápem, že by to široká čitateľská obec nemusela celkom prijať. Časopisy ako *Boromeo* a *Xaver* ma zaujímajú najmä preto, že poskytujú pohľad do prostredia, ktoré mi je neznáme, teda do seminárov. A cítiť z nich nadšenie.

Sú kresťanské periodiká schopné konkurovať ostatným? Mali by sa v niečom zlepšiť?

Konkurovať by mohli, ale nemyslím, že cesta k tomu vedie cez zľahčovanie. Myslím, že problém kresťanských médií je skôr problémom kresťanstva u nás. Mnohí veriaci necítia potrebu sýtiť sa kresťanstvom aj mimo nedele a kostola. Ale uznávam, že kresťanským médiám by pomohlo, keby sa na jednej strane „sekularizovali“ spôsobom písania, jazykom, polemickosťou, a na druhej strane by mohli byť v istých témach omnoho radikálnejšie kresťanské.

[Rozhovor]

Čo sa týka nekresťanských médií - ako tieto prezentujú témy: cirkev, nábožnosť, Boh?

Niektoré spôsoby prezentácie sú naozaj nekresťanské - až antikresťanské. Trápi ma to, asi by sme sa my kresťania mali viac ozývať - a viac modliť. Jedno i druhé iste zaberá, len na to niekedy nemáme odvahu a dosť pevnú vieru. Ale myslím, že v zahraničí je to podobné. Kresťanstvo je v defenzíve.

A najlepšia obrana by aj tu mal byť útok... Mohli by ste pomenovať konkrétnu tému alebo výzvu?

Tých je veľa. Niektoré sú však životne dôležité - bez debaty téma umelých potravín. Tu naozaj ide o život a popritom sa mi zase iné témy, na ktoré sa kresťanské médiá občas sústreďujú, vidia trochu akademické. Napríklad, ak donekonečna šomreme na konzumný štýl života, neznamená to, že nemáme pravdu, ale je to zároveň akosi „bezpečnejšia“ téma. Zhodne sa s nami ešte aj ľavicový ateista. Ale interrupcie, to je iná káva. Tam aj niektorí kresťania utekajú z boja.

Ako sa z vás stala kresťanka?

Ťažko a zároveň jednoducho. Zažila som rôzne obdobia. Nikdy som nepochybovala o Božej existencii, ale pamätám si, že som v istom čase hlúpo rebelovala. Vravala som si, že Boh síce existuje, ale ja sa naňho môžem vykašať. On si ma potom aj tak úplne nenásilne, ale zároveň úplne

neodolateľne našiel. Mala som pocit, že za mnou prišiel a poprosil ma, či sa mu nechcem podriaďiť. Nemyslím to ako mystický zážitok, bol to len pocit, ale veľmi nástojčivý. Pokrstiť som sa dala ako dospelá, mojím krstným otcom je môj manžel - vtedy bol ešte snúbenec. Takže vieru mám prostredníctvom neho.

Do ktorej cirkvi patríte?

Do katolíckej. A som za to vďačná, lebo si myslím, že je pravá a napriek všetkému prežila a prežije aj krízy.

Modlite sa?

Áno, ale mala by som sa viac.

Prečo?

Čiastočne sa modlím preto, lebo mám dojem, že Bohu málo ďakujem a on ma stále obdarúva. Nevie, čo mám preňho urobiť, tak sa modlím. Verím v silu modlitby, hoci by som v ňu mala veriť pevnejšie. Niekedy je modlitba len slovo, ale je tam spojenie. Napríklad, keď sa mi narodil syn, hrozilo, že sa nenadýchne a zomrie. Modlila som sa vtedy len jednou vetou a zúfalo. Pritom, paradoxne, som nikdy necítila intenzívnejšie, že s Bohom hovorím a že ma počúva. Bola to teda strašná i krásna skúsenosť zároveň. Našťastie s dobrým koncom.

Aký vplyv má vaša vieru na vašu profesiu? Aké nároky alebo hranice kladie?

Asi ako na všetko, čo robím. Ovplyvňuje ma z pozadia a niekedy aj priamo

- sú veci, ktoré by som nikdy nenapísala alebo by som ich nenapísala inak, ako mi káže svedomie. Určite by ma mala ovplyvňovať ešte viac, ale to je vec mojej slabosti.

Spomenuli ste, že ste vydatá a máte syna. Prezradíme čitateľom, že o niekoľko dní bude mať súrodenca?

Ak všetko dopadne dobre, tak ho bude mať. Ale to nie je v mojich rukách.

Povolaním ste novinárka, svoju skúsenosť s Bohom opisujete takisto ako povolanie, teraz tu je ďalšie povolanie - byť matkou. Akou matkou sa snažíte byť?

Snažím sa nájsť akú-takú rovnováhu medzi poskytovaním pevných pravidiel a istým úctivým odstupom. Lebo aj dieťa potrebuje pocítiť, že je rešpektované. Ale zároveň je nutné ho obmedzovať, inak to nejde. To je asi najťažšie - ako dieťa vychovať, ale nezlomiť ho. Uvidíme, či to

vôbec ide. Deťom by som ešte chcela odovzdať vieru a to je, už teraz to vidím, veľmi ťažké.

Spomenuli ste potraty. Dali by ste si zobrať dieťa?

Nie. Ale pritom dúfam, že ma Boh uchráni od situácií, v ktorých by sa mi rozhodovalo príliš ťažko. Preto skladám klobúk pred každou ženou, ktorá sa napriek všemožnej nepriazni rozhodne dieťa porodiť, hoci od okolia si často nevyslúži uznanie.

Čo si myslíte o ženách, ktoré sa oháňajú „svojím“ právom rozhodnúť sa?

Ani zďaleka sa ním neoháňajú iba ženy. Táto spoločnosť spravila z umelého potratu „normálne riešenie“. Nahovorila ženám, že je to cesta von z problému, a zabudla im povedať, že ony s tým rozhodnutím budú musieť žiť. O niektorých veciach človek rozhodovať nesmie, lebo sa tým rozhodovaním vystavuje omnoho väčšiemu riziku, ako

keď sa rozhodnutia vzdá. Lenže dnes je to zložité. Keď je žena tehotná a má pocit, že pri nej nikto nestojí, že je úplne sama, že to nezvládne, a navyše je v prvom trimestri doslova pochovaná pod ťarchou hormónov, nie je až taký div, že sa rozhodne pre hriech, ak ju predtým systematicky presviedčali, že to hriech nie je. Takáto žena potrebuje všemožnú pomoc - dokonca bez ohľadu na to, či počala v rámci manželstva alebo mimo neho. Ide totiž o život jej dieťaťa a o jej nesmrteľnú dušu. Za zákaz umelých potratov som preto, lebo tu niekto hádže na ženy neznesiteľnú zodpovednosť, aká človeku jednoducho nie je určená. Človek na ňu nemôže stačiť.

Na záver trochu o nás. Dnešný svet, kultúra, médiá veľmi katolíckym kňazom žijúcim v celibáte neprajú. Čo si o nás - ako o tých, ktorí sa na kňazstvo pripravujú - myslíte?

Myslím si, že celibát síce nie je dogma, ale Cirkev by sa ho nemala zrieknuť. Viem, teraz si poviete, že nič neviem o jeho úskaliach, že sa mi ľahko hovorí. Ale kto bude svedčiť svetu o stálosti, ak nie kňazi v celibáte? Ako potom presvedčia napríklad manželov, že majú spolu zostať po celý život, aj keby sa im nechcelo? Kňaz v celibáte je celkom špeciálna osoba. Potrebujeme radikálne svedectvá o tom, čo je možné, keď Boh chce a keď sa človek slobodne rozhodne prijať jeho vôľu. Pre mňa je kňaz, ktorý žije svoj celibát,

[Rozhovor]

taký radikálny zázrak. Tak ako napríklad kresťanskí manželia, ktorí prijali mnoho detí a žijú svoje povolanie. Takže myslím, že hoci to svet nepriznáva, často sa na vás spolieha.

Akú úlohu zohráva kňaz (možno konkrétny) vo vašom duchovnom živote?

Musím povedať, že som mala na kňazov šťastie. Akoby každý z nich, ktorého som stretla, bol odpoveďou na štádium môjho duchovného vývoja. Vo farnosti máme duchovného otca, ktorý nemá sklony k liberalizmu, je ortodoxný a veľmi láskavý a ľudský. Všetko povie na rovinu, žiadne posolstvo neriedi, a pritom sa mu darí klásť Kristovo jarmo tak, že je naozaj ľahké a príjemné.

Keby ste nám mohli položiť jednu otázku, aká by bola?

Nemáte pocit, že prežívame kresťanstva je v prostredí seminára ľahšie ako inde? Lebo mne sa to tak vidí, ale možno sa mýlim...

P. S.: Poďakoval som, ale neodpovedal. Urobím to až pri stretnutí, keď budem môcť za rozhovor poďakovať osobne. Nasledujúci pondelok mi prišla esemeska: Ďakujem za modlitby, veľmi pomohli. Včera večer nám Pán Boh daroval Zuzanku. Marína Gálisová.

Za celú redakciu nášho časopisu srdečne blahoželám!

Peter Fogaš
Foto: Anton Frič, tk

[Svedectvo]

Nedeľný obed pre bezdomovcov

*Naprav svoje hriechy almužnou a svoje neprávosti
milosrdenstvom voči chudobným;
potom ti Boh predĺži život.
(por. Dan 4, 24b)*

Bezdomovci. Vídavame ich viac než kedysi. Pri vchode do supermarketu, kostola, na železničnej a autobusovej stanici či v uliciach miest. Skoro na každom kroku si všimame strápených, smutných, vyhladovaných, životom unavených ľudí, ktorí s pohárom v ruke a očami upretými na okoloidúcich čakajú, že im niekto podá ruku. Áno, realita života. Ako máme vnímať týchto biednych ľudí, aký postoj voči nim zaujať a ako im pomôcť?

Všetko začalo chlebom, ktorý bol vyhodенý vo vedre medzi zvyškami jedál. Suchá večera, ktorú vo forme šunkového chleba dostávame každú nedeľu. Zarazilo ma, že chlieb - taký vzácny v niektorých chudobných krajinách - je tu hodený do pomyj! Už od detstva ma vychovávali k veľkej úcte k chlebu, Božiemu daru, a preto sa ma to hlboko dotklo. V duchu som sa pýtal: „Ako sa to dá zmeniť a predchádzať tomuto plytvaniu?“ Nemusíme ísť ďaleko, stačí sa poprechádzať po Hlavnej ulici v Košiciach, kde je tolko ľudí hladných a bez domova. „Áno, mám nápad! Chlieb, o ktorý nemá nikto záujem, sa môže darovať bezdomovcom!“ Po porade s niektorými som sa odhodlal v nedeľu pri obede vyhlásiť, že kto sa chce svojej večere zrieknuť v prospech bezdomovcov a núdznych, nech mi ju položí na stôl a ja ju rozdám. Odozva bola celkom prekvapujúca. Stôl sa postupne zaplňal. V ten deň bolo aspoň čiastočne nasýtených približne dvadsať vyhladovaných ľudí. Niektorí bohoslovci sa ku mne pridali a teraz sme dvaja-traja stabilní, ktorí chodievame rozdávať chleby pravidelne. Niekedy ideme aj viacerí. Ale účastní tejto malej

„misie“ sú všetci, ktorí chleby pripravili a ktorí sa ich dobrovoľne zriekli. Odvtedy chodíme ku bezdomovcom každú nedeľu.

Čo robíme?

Od príjemnej atmosféry pri chutnom nedeľnom obede sa poberáme do košických ulíc, ktoré sú „ozdobené“ živým stelesnením biedy - bezdomovcami. Jeden z nás si berie na plecía batoh s balíčkami a keďže často krát sa doň všetky nezmestia, berieme si na pomoc tašku. Takto „vyzbrojení“ kráčame okolo jednej hodiny popoludní k Dómu sv. Alžbety a potom k železničnej stanici. Cestou si všimame, kto vyzerá núdzne a komu by balíček naozaj

pomohol. Ak sa nám zdá, že niekto potrebuje pomoc, pozdravíme ho a spýtame sa, či by mu nepomohol chlieb so šunkou. Zrazu v očiach plných neistoty, smútku, trápenia sa na malý okamih objaví iskra života, radosti a vďačnosti. „Či by mi nepomohol? Veď som hladný ako vlk!“ S radosťou mu podáme balíček a práve vtedy nastáva ten vzácny čas, kedy aspoň na chvíľu môžeme vstúpiť do jeho srdca a nadviazať s ním rozhovor. To, o čom sa rozprávame, závisí od situácie a individuality každého z nich. Pováčšine sa pýtame, čo ich trápi a čo prežívajú. Vieme, že samotná materiálna pomoc im určite nestačí. Veď aj bezdomovci sú ľudia - hladní nielen po chlebe, ale aj po láske, úsmeve, pocite prijatia, záujme. Preto im ponúkame pomoc nielen prostredníctvom jedla, ale radi sa s nimi aj zhovárame a snažíme sa im dať najavo, že nám nie sú ľahostajní. Máme už aj „stálych zákazníkov“, s ktorými sme sa zblížili, ba niektorých poznáme i po mene. Mnohí prešli a prechádzajú ťažkou životnou cestou. Niekedy je nám ťažko, keď stojíme bezmocní tvárou

v tvár ľudskej biele. Ale pre nich je už aj to dôležité, že prídeme. Vedia, že je tu niekto, kto ich aspoň raz týždenne navštívi. Už to môže byť prejav nezištnej lásky, ktorú tak potrebujú. Podľa potreby im prinášame aj lieky (základné - Paralen, Ibuprofen, vitamíny, dezinfekčné prípravky a obvazy). Pri svätej omši za účasti vysokoškolákov v seminárnom kostole bola zbierka, kde mnohí mladí priniesli pre týchto núdzných deky, vetrovky a lieky. Ich ochota a štedrosť nás prekvapila a povzbudila. Určite si viete predstaviť, že o tieto veci v mínusových teplotách prejavili títo opustení mimoriadny záujem. V zime je pre nich šatstvo ako soľ a skoro pri každom stretnutí nás prosia o pomoc v tejto oblasti. Jeden z našich seminárnych predstavených nám zveril oblečenie (vetrovku do zimy, košeľe, športovú súpravu, sveter, niekoľko párov hrubých ponožiek a iné), aby sme ho rozдали tým, ktorí ho najviac potrebujú. Bol to zážitok! Keby ste videli, akú radosť dokáže spôsobiť jeden pár zimných ponožiek! Boli tak nesmierne vďační. Jeden z nich nás poprosil o starý hrniec, aby si mohli variť čaj a kávu. Tak sme sa s tým zverili sestričkám, ktoré varia v našom seminári a tie im ho darovali. Srdečne ďakujeme, nech vám to dobrý Boh mnohonásobne odmení.

Prečo im pomáhame?

V Božom slove sa píše: „A dám vám nové srdce a nového ducha vložím do vás; odstránim z vášho tela kamenné srdce a dám vám srdce z mäsa“ (Ez 36, 26). Medziludské vzťahy a všetky kategórie nášho života majú mať základ v „srdci z mäsa“. Áno, je to opravdivo citlivé a pozorné ľudské srdce, ktoré nedovolí prejsť okolo bezdomovca len tak. Snažíme sa v ňom vidieť v prvom rade ČLOVEKA, stvoreného pre lásku a dôstojný život, človeka, ktorý potrebuje pomoc i povzbudenie. Uvedomujeme si, že je taký istý ako my, tak prečo by sme mu nepomohli, keď môžeme? My, ktorí prijímame Krista každý deň v Eucharistii, by sme mali byť plní lásky, lebo Boh je dokonalá láska. Som si istý, že každý kto prijíma Ježiša úprimne, pomaly sa premieňa na Jeho obraz. Je to Ježišova láska,

[Svedectvo]

ktorá nám ponúka hľadiť na každého človeka, nielen na bezdomovca, ako na samého Krista. Keď teda ideme k bezdomovcom, ideme vlastne k Ježišovi samotnému. Aj Sväté písmo nás k tomu povzbudzuje: „*Podťe požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som povesný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli sme ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne.*“ Vtedy mu spravodliví povedia: „*Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakŕmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako povesného a pritúlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme k tebe?*“ Kráľ im odpovie: „*Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili*“ (Mt 25, 34-40). A svätý Pavol píše: „*Cieľom prikázania je láska vychádzajúca z čistého srdca*“ (1 Tim 1, 5). Svätý Jakub dodáva: „*Bratia moji, čo osoží, keď niekto hovorí, že má vieru, ale nemá skutky? Môže ho taká viera spasť? Ak je brat alebo sestra bez šiat a chýba im každodenná obživa a niekto z vás by im povedal: Chodte v pokoji! Zohrejte sa a najedzte sa!, ale nedali by ste im, čo potrebujú pre telo, čo to osoží?! Tak aj viera: ak nemá skutky, je sama v sebe mŕtva*“ (Jak 2, 14-17).

Čo sme sa o nich dozvedeli

Sprcha, jedlo, posteľ - samozrejmosti života? Pri stretávaní s bezdomovcami som si začal vážiť to, čo bolo predtým pre mňa samozrejmosťou. Teplá sprcha, dobré jedlo, vlastná posteľ alebo čas na priateľov a dobrú knihu. Nanovo som si uvedomil, že sú to vzácne Božie dary, za ktoré som nesmierne vďačný. A práve tieto dary ľuďom na ulici chýbajú. Pri rozhovoroch s nimi sme sa dozvedeli aj mnoho z ich života. Momentálne je ich prvoradým zápasom boj o prežitie. Najhorším ročným obdobím je zima, kedy je ten boj obzvlášť problematický. „*Budem mať čo jesť? Kde dnes prespím? Budú silné mrazy? Neokradnú a nezbijú ma?*“ Také a podobné otázky im dennodenne víria hlavou. Od niektorých sme sa dozvedeli, že viac ako po

skutočnom jedle ich často trápi hlad po slovách. Povedia: „*Mne už pomohlo to, že sa so mnou rozprávate. Ja by som sa tak rád vyrozprával...*“ Sú to ľudia, ktorí pociťujú hlboký deficit lásky, pochopenia a prijatia. Mnohí trpia depresiou, frustráciou a beznádejou. Sem-tam sa medzi nimi ale nájde aj optimista. Raz nám jeden, ktorý je 9 rokov bezdomovcom, povedal, že iba vďaka optimizmu sa ešte drží. Niektorí sú bezdomovcami dlhé roky, iní kratšie. A dôvody prečo nimi sú? Zväčša je to závislosť na alkohole, ktorá zotročila a zničila ich životy. Niektorí si za to, že sú na ulici môžu viac-menej sami, niektorí sú tam vďaka neférovosti ľudí, ktorí ich oklamali. Poznáme jedného, ktorý bol učiteľom. Nie sú to len nejakí nevzdelanci, ako si zväčša myslíme - niekedy práve naopak, múdri a vzdelaní ľudia.

Prekvapilo nás, že tí, ktorí sa navzájom poznajú, vedia sa spolu podeliť s tým málom, čo majú. Ak sa nedarí jednému, pomôže druhý

a naopak. Vedia držať spolu. Vznikajú medzi nimi hlboké priateľstvá podľa príslovia: „V núdzi poznáš priateľa.“ Práve táto bieda ich spája. Ako som už spomínal, tým, ktorí sa o nich zaujímajú, sú veľmi vďační a vedia to dať najavo. Mnohí z nich veria v Boha, veria, že on im pomáha a že raz bude spravodlivo súdiť svet. Keď vidíme, v akej sú biednej situácii a akú majú niektorí z nich vieru, sme mnohokrát veľmi povzbudení. Najhoršie je, keď nemajú zmysel života, keď stratili nádej - práve vtedy potrebujú povzbudenie a pomoc. Negatívom je, že niektorí sa so svojím stavom uspokojili a status bezdomovca im vyhovuje. Nemožno sa ale čudovať, človek po pár rokoch strávených na ulici už nedokáže myslieť rovnako ako človek s domovom. Pozitívne je, že niektorí si dokážu priznať svoje chyby: „Áno, som alkoholik!“ Poznáam bezdomovca, ktorý sa nám zdôveril, že ak si vypije, tak len kvôli tomu, aby sa nehanbil zobrať. Niektorým „pomáha“ alkohol k tomu, aby nemysleli na to, v akej sú situácii, aby ich to psychicky neničilo. Častým argumentom pre ich popíjanie je zima, čo neobstojí, keďže je to iba chvíľkové „zahriatie“. V zimnom období je to obzvlášť nebezpečné, lebo opitý človek môže kdekoľvek zaspať a zamrznúť. No za ich alkoholizmus ich nesúdime, vieme, že je to závislosť, ktorú je potrebné liečiť.

Ako môžeme pomôcť všetci

Tým najpodstatnejším je, aby sme v každom bezdomovcovi videli v prvom rade človeka a v tom človeku samého Krista, ktorý potrebuje pomoc. Z toho nech vychádza aj naša pomoc a postoj k nemu. Môžeme sa pýtať, ako by sa na našom mieste zachoval Ježiš, keby okolo núdneho prechádzal. Na to, aby sme pomáhali, nepotrebujeme plné vrecká peňazí, stačí hrejivé srdce plné lásky. To, čo potrebujú je, aby sme sa my - uponáhľaní ľudia 21. storočia - pri nich na dve minúty zastavili a venovali im zopár slov povzbudenie a úsmev. Nebojme sa im prihovoriť, skutočne si to cenia. Viacerí sa vyjadrili, že už len to, že s nimi rozprávame, im pomáha. Má to pre nich veľkú cenu.

Ale ako im pomôcť po materiálnej stránke? Keďže aj táto pomoc je dôležitá, lebo len náš úsmev ich telo nenasýti. Vzhľadom na to, že sme študenti, pomáhame im viac potravinami a šatstvom. Peniaze dávame iba výnimočne. Radšej kúpime potraviny, to, čo ich nasýti. Čo sa týka samotného finančného daru, je potrebné rozlišovať. Často naozaj potrebujú peniaze, aby si mohli zaplatiť nocľah na charite, prípadne, aby si tam mohli kúpiť oblečenie a obuv za symbolické ceny. Peniaze skutočne potrebujú. Charity poskytujú služby, ale tie sa symbolicky spoplatňujú (nocľah, sprcha, polievka, šatstvo a obuv), aby sa predišlo zneužívaniu. Bez peňazí by tieto možnosti nemohli využiť. Preto je dôležité rozlišovať, kedy chcú peniaze na dobrý účel a kedy na alkohol. Každý môže pomôcť podľa svojich možností - jeden potravinami, iný šatstvom, ďalší finančne, niektorý úsmevom a rozhovorom. Spôsobov je veľa, záleží len na nás, ktorý si vyberieme. V podstate je dôležité to, aby sme si všímali bezdomovcov i núdnych ľudí a neboli voči nim ľahostajní.

Drahí čitatelia, dúfame, že ste aspoň čiastočne nazreli do vnútorného sveta bezdomovcov a že to čiastočne poopraví váš pohľad na nich. Nech je za všetko chvála a sláva nášmu Bohu! Ako hovorí Božie slovo: „Blažený, kto pamätá na bedára, Pán ho bude chrániť a urobí ho šťastným na zemi. (Ž 41,2-3)“

Marek Haborák, Marek Pančíšin

Foto: tk

[Reportáž]

Zápisky z domu dôchodcov

Dom dôchodcov je miesto, kde odšťahujete svojich rodičov, keď vám už nebudú na ošoh ale na ťarchu. Staroba ich pritlačí na lôžko a budú odkázaní na vašu pomoc, rovnako ako ste boli vy závislí na nich, keď ste sa narodili. Ale to si už nepamätáte. Čas, ktorý strávili starostlivosťou o vás, bol pre nich požehnaním, zmyslom všetkého. Teraz vás obmedzujú v dennom pracovnom rozvrhu. Ešte horšie je, keď ich choroba poznačí aj psychicky. Neustále sa opakujú, ani im poriadne nerozumieme. „Tárajú nezmysly,“ poviete, „potrebujú odbornú opateru“, ospravedľňujete svoje kruté rozhodnutie. Už vám nič nebráni vyviešť ich z domu a s nimi aj ich ošúchané deky, storočné šaty či kadejaké haraburdy, ktoré tvorili súčasť ich minulosti a ktoré zamestnávali ich mozog, keď nikto nebol naporúdzi. „Nerobte to,“ varuje vás vrátnik sprevádzajúci vás pri prvej obhliadke, „je to najneoblúbenejšie miesto na zemi“. Lenže vy ste sa už rozhodli, už vám niet pomoci. Ani im.

Dom dôchodcov je miesto, kde vo vstupnej chodbe stojí starénka opierajúca sa o radiátor a tupo hľadíaca do neznáma.

„Ja sa z toho dostanem,“ mrmle si bez prestávky, „bolí to, veľmi to bolí, ale ja sa z toho dostanem...“

Podídete k nej, oslovíte ju a krátky rozhovor, ktorý bude nasledovať, sa vôbec nelíši od toho minulého a predminulého a predpredminulého.

„Ale som vďačná Bohu, áno, som vďačná za svoje deti.“

„Máte pravdu, vždy treba ďakovať Bohu, vždy je za čo,“ vstúpíte do jej monológu, „koľko máte detí?“

„Sedem,“ prudko vám pozrie do tváre, či nie ste jedným z nich. „Sedem detí, štyri dievčatá a traja chlapci. Nádherné deti! Áno, som vďačná Bohu...“ stíchne a po chvíli pokračuje, akoby ste tam ani neboli, „áno, dostanem sa z toho, ťažké obdobie, ale ja sa z toho dostanem..., nádherné deti...“

Slza sa mihne v jej oku, rovnako vo vašom a bez pozdravu kráčate ďalej.

Dom dôchodcov je miesto, kde praxuje hŕstka študentiek zo zdravotníckej akadémie. S invalidnými vozíkmi a so zvonivým smiechom sa premávajú hore-dole po chodbách ako motocyklový gang. Práve sa ženú s nehybnými pasažiermi oproti vám a vytvorí okolo vás polkruh. Nevnímate, čo si štebocú, očarene pozorujete a nechápate. Vozíky starostlivo zablokujú na oboch kolesách.

„Tu počkajte, pán doktor vás o chvíľu príjme,“ povie ktorási z nich akoby spevom a už ich niet. Stojíte uprostred ako kameň. Šesť párov očí si vás premeriava od hlavy po päty.

„Pááán doktóróór!“ skríkne jeden

[Reportáž]

„Prepáčte,“ ospravedlníte sa potichu, akoby len pre seba, a popri stene uniknete zo zovretia.

„Pááán doktór!“ ozve sa za vašim chrbtom. Nečudujte sa, keď sa vás zmocní pocit, že ten výkrik je adresovaný práve vám.

Veru, takýto je dom dôchodcov. Je to miesto zabudnutia. Dedko si pri večeri nepamätá, že ráno mu jeho spolubývajúci blahoželal k narodeninám. A nielen to. Celé poschodie celé dopoludnie oslavovalo jeho osemdesiatku. To vám bola párty! K blahoželajúcim sa chcete pripojiť aj vy.

„Všetko najlepšie k vášmu sviatku. Vy dnes vyzeráte fantasticky,“ podávate mu ruku so širokým úsmevom.

„K čomu?“ nechápe.

Vysvetľujete, nepomáha. Nepamätá, vzdáva sa. Jeho deti, roztrúsené po svete, si tiež nepamätajú, že ich otec dnes oslavuje deň svojho príchodu na tento svet. Po obede zasadne pred televízor a až do večere prepína kanály, akoby bez zmyslu. Nie preto, že by hľadal niečo, čo ho zaujíma, ale preto, že nik sa nezaujíma oňho.

s pohľadom zapichnutým do vášho a jeho sused ho buchne do pleca.

„Ja nie som pán doktor,“ zamrmlate si popod nos, sotva vás počuť. Skúmavo hľadíte do zvráskavených nesymetrických obličajov, poznačených rokmi práce a trápenia. Koľko krásy! Koľko krásy v týchto krivkách! Všimnete si módný časopis v lone starency sediacej naľavo a bezpochyby viete jedno - nie namejkapované tváre mladých modeliek, nie umelé úsmevy svetoznámych hercov, ale portréty týchto zabudnutých šedivých hláv by mali zdobiť titulné stránky žurnálov.

„Pááán doktór!“ opakovaný výkrik vás preberie zo zadumania. Cúvnate a až vtedy si uvedomíte, že za vami sú dvere s tabuľkou MUDr. XY, geriater.

Dom dôchodcov je miesto, kde na stenách visia nástenky s fotografiami a výroky slávnych osobností. Zastavíte sa pri jednej z nich venovanej boju proti aborciam. Čítate meno politika, ktorého nepoznáte a citát z jeho prejavu na medzinárodnom kongrese lekárov venovanej problému rastúceho počtu potratov v ktoromsi americkom štáte. „Otázka nezní *kde začína život*, ale *kde začína láska*.“ Zimomriavky vám prebehnú po chrbte a naďalej blúdite chodbami ako bezdomovec hľadajúci prístrešie. Bezpochyby viete, že dom dôchodcov je miesto, *kde končí láska*.

Peter Fogaš

Foto: Vladimír Štefanič

[Na zamyslenie]

(Ne)zmysel zmysel utrpenia

Utrpenie nemá zmysel. Samo o sebe nemôže byť náplňou ani cieľom života žiadneho človeka. Každý by sa mu najradšej vyhol. Zdá sa, že toto volanie po netrpení, sa pomaly ale isto stane vypočutým. Žena nechce trpieť a obmedzovať sa, preto ide na potrat. Starec už nevidí zmysel svojho pobytu na zemi, veď je pripútaný na lôžko a akoby už ani nežil, jeho príbuzní s ním majú len trápenie, a tak všetko môže vyriešiť eutanázia. Zdá sa to byť ako celkom rozumná cesta..., lebo utrpenie naozaj zmysel nemá.

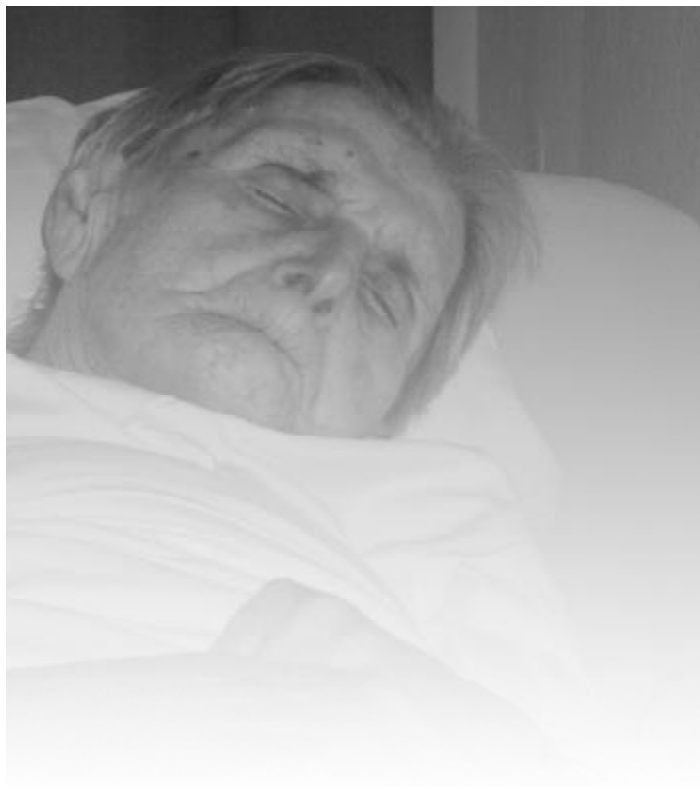
Všetko, čo sa deje okolo nás, čo je predmetom histórie i našich úvah o budúcnosti, treba vidieť v širších súvislostiach. Veci alebo udalosti, ktoré sa takto nechápu, môžu byť následne zle interpretované a nepochopené. Všetko musí byť akoby zasadené do deja. Pohľad do betlehenských jaslí môže byť príliš romantický a strácať svoj rozmer a pravú podstatu bez uvedomenia si kontextu Ježišovej smrti na kríži. Pohľad na hrôzu, bolesť a utrpenie nás môže viesť k tomu, aby sme videli Boha ako bezcitného alebo o nás sa nezaujímajúceho, ak prehliadneme, že On *raní, ale i obviaže*. Boh je totiž empatický, spolicíaci s nami, ba spolutrpiaci. A takto komplexne treba hľadiť aj na udalosti Veľkého trojdnia. Ak by sme mali pred sebou iba obraz Zeleného štvrtku, bolo by to prinajlepšom divadlo. Ak k tomu pridáme príbeh Veľkého piatku, bude to ešte stále len obdivuhodný ľudský čin, z ktorého sa dá vyčítať utrpenie z lásky. Ale až *presvätá noc* ukáže všetko v pravom svetle a predchádzajúcim udalostiam dá novú kvalitu.

Ukáže súvislosti, pred ktorými ešte i dnes budeme stáť v nemom úžase, lebo nám ukážu veľkú Božiu lásku, moc a definitívne víťazstvo, ktoré dáva nádej aj každej našej snahe a zmysel nášmu životu. Svoj nekonečný zmysel tak bude mať Ježišova smrť nie preto, že je smrťou, ale preto, že je smrťou Božieho Syna.

Getsemani nášho života

Keď sa v Korinte objavili roztržky, svätý Pavol v prvom liste tamojšej cirkvi okrem iného píše, že „*slovo kríža je bláznovstvom...*“ a pohľad na Ježiša v Getsemanskej záhrade, ktorý prosí Otca, aby ho minul kalich, nás v tom akoby utvrdili. No apoštol pokračuje ďalej - „*...pre tých, ktorí idú do záhuby, ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou*“. I Ježiš so samozrejmosťou rovnou istote podrobuje svoju vôľu Otcovi, aby sa plnila tá Jeho, lebo vie, prečo to tak má byť. On vie, že toto utrpenie krížovej cesty, ktoré Ho čaká, nie je samoučelné, ale má zmysel. A tým zmyslom je láska. Láska k ľuďom. Vie, že keby netrpel za mnohých, ba za všetkých, nik iný by to nemohol urobiť. A tak môže sv. Pavol v liste pokračovať a ohlasovať tohto „*ukrižovaného Krista*“, ktorý

[Na zamyslenie]

premeniť na pýchu. No ono sa pre nás môže stať dobrom - dobrom, ktoré nám umožní akoby viac prijímať Božie milosrdenstvo. Nie je dobrom samým osebe, iba nám môže pomôcť stať sa lepšími, novými ľuďmi. Utrpenie nás však urobí aj najosamejšími. Nik nebude môcť úplne vstúpiť do našej intimity s bolesťou, ktorá nás poriadne preskúša. Naš správny postoj však môže túto intimitu premeniť na tesnejšie spojenie sa Kristom. Dôjde k hlbšiemu ponoreniu do našej duše, do našej osoby a uvidíme sa v úplne inej „farbe“, ktorá sa bude časom meniť na stále jasnejšiu, čo bude záležať aj od toho, do akej miery dovolíme, aby ju osvetľovalo svetlo Lásky. A aj svet nás uvidí v inej farbe. Pozrime sa na Svätého otca. Starý, opotrebovaný, trpiaci človečik, ktorý už nemá svetlu čo povedať - povedia si mnohí ľudia, ktorí sú zaslepení týmto dnešným svetom. A pritom z neho žiari ohromný elán, chuť do života, ktorý nás núti pozerať za horizont dnešného sveta.

je „pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvom, ale pre povolaných... Krista - Božiu moc a Božiu múdrosť. Lebo... čo je svetu slabé, vyvolil si Boh“. Pre dnešných ľudí poznačených konzumizmom, pôžitkárstvom, egoizmom naozaj nemá zmysel trpieť, niesť kríž, veď si povedia, že nie sú predsa bláznami. Utrpenie totiž nemá zmysel pre trpiaceho človeka. Vždy sa totiž na svoje utrpenie musíme pozerieť v širších súvislostiach - s pohľadom na Krista i na iných ľudí.

To isté, a predsa iné... Nové

Musela to byť pre oboch najťažšia chvíľa - myslím na stretnutie Ježiša so svojou matkou Máriou na krížovej ceste (ako to podáva Mel Gibson vo svojom filme). Ona mu vtedy povie: „Som s tebou“. On jej: „Matka, všetko robím nové“. Potom vzal kríž a niesol ho za nás ďalej... A teraz ho nesie ďalej s nami. Pozýva si ľudí, aby sa spolupodieľali na pretváraní sveta. Každý v maximálnej možnej miere. Pre niekoho je to aktívna činnosť, pre iného zase prijatie utrpenia a nesenie kríža v bolestiach života. To však ani náhodou neznamená, že našim cieľom by mala byť túžba po kríži, po utrpení, lebo sa môže

Povolanie trpieť

Často a rád chodím do kníhkupectiev, i keď si tam málokedy niečo môžem kúpiť. Vždy mi padol pohľad na knihy, na ktorých bolo meno Thomas Merton, akosi ma to meno lákalo. Vždy sa na nich moje oči zastavili, ale ruka po nich nesiahla. Až raz som jednu vzal, otvoril, prečítal som si jednu náhodnú vetu a bez meškania som si ju kúpil. Dnes tú vetu neviem nájsť a ani si na ňu spomenúť. Ale pri čítaní som narazil na vety, ktoré majú svoju silu a môžu povedať čosi k téme. „Kresťan nesmie utrpenie len prijímať, musí ho robiť svätým. Musí zasvätiť Bohu nie svoje utrpenie, ale svoje ja. Svätec nie je ten, kto prijíma utrpenie, pretože ho má rád, a vyznáva svoju záľubu pred Bohom a ľuďmi. Je to človek, ktorý môže utrpenie aj nenávidieť ako ktokoľvek iný, ale ktorý natoľko miluje Krista, ktorého nevidí, že dovolí, aby Jeho láska bola skúšaná akýmkoľvek utrpením... Niektorí ľudia sú vybraní k tomu, aby vydávali svedectvo Kristovej lásky v živote preplnenom utrpením. Takí vyhlasujú utrpenie za svoje povolanie. To by nás však nemalo viesť k viere, že človek musí, ak chce byť svätcom, vyhľadávať utrpenie ako športový fanúšik svoj

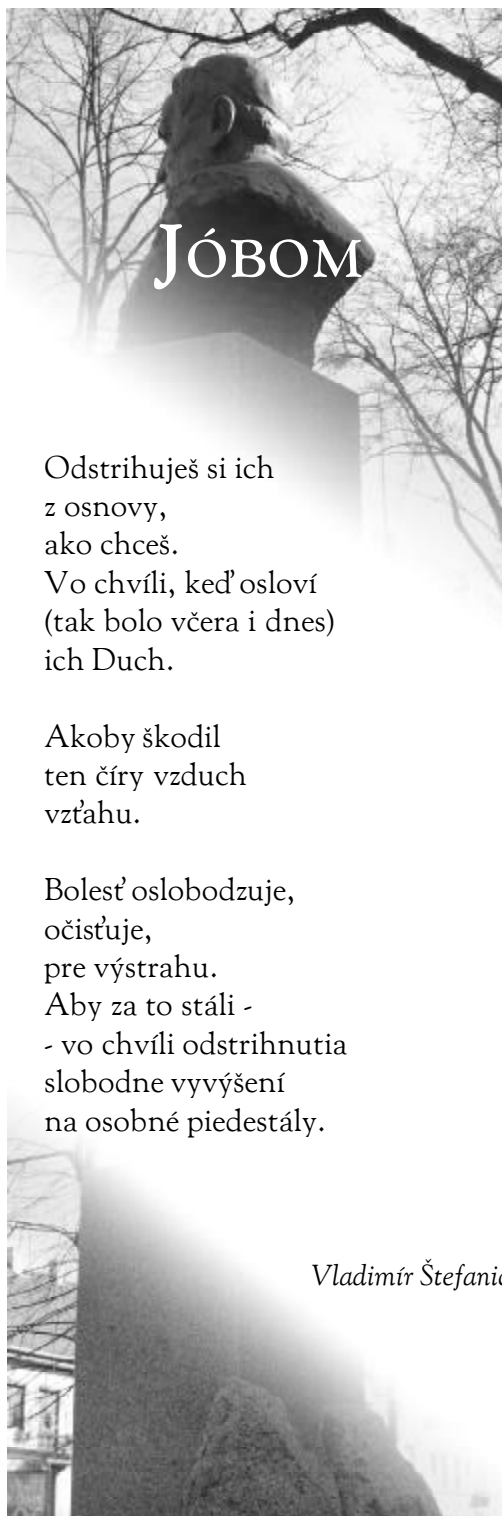

futbal. Žiaden človek nie je povolaný trpieť iba kvôli samotnému utrpeniu.“ Tolko Thomas Merton.

Predsa to má zmysel... Vždy

Teraz, keď slávime Kristovo veľkonočné víťazstvo, sa už možno zdá byť nie celkom na mieste hovoriť o tom, čo je už za nami. Akoby už nemalo zmysel hovoriť o klincoch, ktoré si vytvárajú cestu skrz Ježišove ruky a vytvárajú rany, keď spolu s Tomášom vkladáme ruky do oslávených rán vzkrieseného Božieho Syna. Ale myslím, že to zmysel má. Lebo s Tomášom budeme môcť vyznať *Pán môj a Boh môj* iba vtedy, keď pochopíme pravý zmysel všetkého, i toho (alebo hlavne toho), prečo musia byť tieto naše dni často iba *trápením a trýznou*.

Lubomír Miškovič
foto: Vladimír Štefanič

JÓBOM

Odstrihuješ si ich
z osnovy,
ako chceš.
Vo chvíli, keď osloví
(tak bolo včera i dnes)
ich Duch.

Akoby škodil
ten číry vzduch
vzťahu.

Bolesť oslobodzuje,
očisťuje,
pre výstrahu.
Aby za to stáli -
- vo chvíli odstrihnutia
slobodne vyvýšení
na osobné piedestály.

Vladimír Štefanič

Diecézna synoda Košickej arcidiecézy vo faktoch

Motto: *Svedectvo, svätosť, služba*

Otvorenie: 27. 11. 2004 v Košiciach

Členovia: 30 kňazov z úradu a 28 volených v dekanátoch
42 laikov volených v dekanátoch
8 rehoľníkov
7 menovaných členov

Komisie:	Hlavná komisia:	predseda Mons. Alojz Tkáč
	Generálny sekretariát:	Mons. Juraj Kamas
	Organizačná komisia:	Dp. Jozef Ondovčák
	Liturgická komisia:	Dp. Jozef Pekár (synodálny ceremonár)
	Informačná komisia:	Mons. Pavol Dráb (hovorca synody)
	Právna komisia:	Mons. Peter Holec
	Redakčná komisia:	Mons. Juraj Kamas

Odborné synodálne komisie:

- pre katolícku výchovu
- pre kultúru a ekumenu
- pre duchovné osoby
- pre sviatosti a liturgiu
- pre farnosti
- pre laikov
- pre mládež
- pre rodinu
- pre charitu a hospodárenie

Charakteristika loga: kruh symbolizuje jednotu, dokonalosť alebo celok
kríž - kresťanstvo
znak krídel (knihy) symbolizujúci Ducha Svätého, učenie, rozlet
päť bodiek symbolizuje ľudstvo - Cirkev, spoločenstvo

Informácie o synode: www.synoda.rimkat.sk

[Synoda]

Povolání k svätosti a väčšej zodpovednosti

Diecézna synoda je „zhromaždenie kňazov a veriacich, ktorého cieľom je poskytnúť pomoc svojmu biskupovi.“ Je procesom, kedy hľadiac na Evanjelium a svoj život budeme „nachádzať podnety a rozhodnutia, aby sme boli jasnejším znamením Božieho kráľovstva v treťom tisícročí.“ Takto opisuje synodu leták, pozývajúci nás veriacich podať pomocnú ruku otcovi arcibiskupovi pri plnení cieľov Diecéznej synody Košickej arcidiecézy.

Mnohokrát nám možno hlavou vírila otázka: „Prečo synoda? Aký to má zmysel?“ „Ludia sa schádzajú, aby vylepšovali veci. Aj diecéza sa chce zamyslieť sama nad sebou cez svojich členov. Šírka zamyslenia spočíva v tom, že v prípravnej časti sa mohli členovia farských synodálnych spoločenstiev vyjadriť o veciach, ktoré ponúkla na diskusiu prípravná komisia,“ odpovedal nám Mons. Pavol Dráb, hovorca synody.

Aj sám Svätý Otec Ján Pavol II. píše vo svojej knihe *Vstaňte, poďme!*, že nielen celocirkevný koncil, ale „aj diecézna synoda má nemalý význam pre spoločenstvo veriacich, ktorí každý deň prežívajú rovnaké problémy spojené s praktizovaním viery za určitých spoločenských a politických okolností.“

Otázky tiež vyvolával relatívne malý záujem ľudí v niektorých farnostiach počas prípravných synodálnych zhromaždení. „V oblasti synody sme všetci nováčikmi. Určite mnohí laici ani nevedeli, že existuje synoda,“ pokračuje Mons. Dráb, „a azda väčšina ani nenapadlo, že sa môže v niektorých

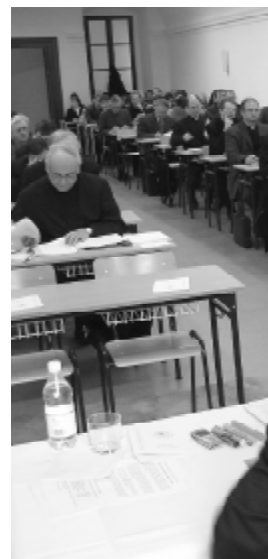
otázkach diskutovať aj v celodiecéznom rámci.“ Navrhne aj riešenie: „Musíme ľuďom dodať odvalu, aby sa zapájali do života Cirkvi. Veľkým úspechom II. Vatikánskeho koncilu je, že odštartoval také možnosti zapájania sa laikov ako napr. hospodárske a pastoračné rady vo farnostiach. Práve tak, ako pracujú tieto rady v rámci farností, sa to dá preniesť cez synodu aj na diecézu ako celok.“

Začiatok Diecéznej synody

Synoda bola po spomínaných farských a dekanátnych konzultáciách otvorená arcibiskupom Mons. Alojzom Tkáčom 27. novembra 2004 v Katedrále sv. Alžbety pri príležitosti osláv sv. Ondreja, patróna diecézy.

Košický metropolita v zvolávacom dekréte zopakoval, že „*chceme spoločnými silami zistiť a nájsť odpovede a prostriedky k tomu, aby požiadavky kresťanského učenia a života účinne prenikli do všetkých oblastí života a aby sme sa stali zreteľnejším svedectvom jednoty a nádeje, kresťanskej viery a bratskej lásky v súčasnom svete*“. Špecifickými cieľmi synody sa tak stalo spoznávanie najlepších ciest pre vydávanie svedectva o Kristovi, využívanie zdrojov k svätosti a snaha zaradiť službu pre iných ľudí a spoločnosť do života každého veriaceho.

Prvé plenárne zasadanie synody sa konalo 15. januára 2005 na pôde Teologickej fakulty Katolíckej univerzity. Hlavnou témou bolo *Svedectvo*. Rozoberali sa tieto okruhy: Kresťanská výchova, Katechéza, Katolícka škola, Stála formácia, Misie ad gentes, Evanjelium a kultúra a Ekumenický dialóg. Ako najzaujímavejšie, a teda aj najdiskutovanejšie

témy sa javili Sväté písmo, Evanjelizácia a ohlasovanie a Spoločenské komunikačné prostriedky.

Byť svätý (druhé plenárne zasadanie)

„A nastal večer a nastalo ráno, deň druhý.“ 5. marca 2005 odštartoval opäť v budove Teologickej fakulty o 9.30 maratón príspevkov druhého plenárneho zasadania synody na tému *Svätosť*. Okruhy tém boli nasledovné: Povolanie k svätosti, Vzory svätosti, Svätosť klerikov, Zasvätený život, Starostlivosť o povolania, Nedela - deň Pána, Liturgia, Sviatosti kresťanskej iniciácie, Sviatosti uzdravenia, Liturgické a iné slávenia.

Bolo veľmi zaujímavé vypočuť si mnohé príspevky, či už z radov laikov alebo kňazov. Medzi inými odznela dôležitá otázka: „Čo robiť, aby sme boli svätými?“ Členka synody za veriacich laikov stropkovského dekanátu Mgr. Jana Tkáčová odpovedá: „V prvom rade predovšetkým modliť sa.“ Zdôrazňuje, že svätci boli takí istí ľudia ako my. „Preto si myslím, že všetci by sme mohli byť svätí, ak chceme byť svätí.“ Mnohí ľudia si stále myslia, že k svätosti sú povolaní iba zasvätené osoby. Aj tu synoda poukazuje na pápežské a koncilové dokumenty hovorí, že „všetci veriaci v Krista akéhokoľvek stavu a pracovného zaradenia (...) sú povolaní k svätosti.“ Všetci vieme, koľko si svätosť vyžaduje, ale ako v jednom z príhovorov odznelo: „Ja chcem byť svätý, i keď viem koľko chýb človek narobí.“ „Chcieť ísť za Kristom, nebáť sa obety, prijať svoj kríž a vydať sa na cestu za

ním,“ tak to vidí kaplán košického UPC Mgr. Peter Sepeši. Preto je jedným zo vzorov na jeho kňazskej ceste pokorný arský farár sv. Ján Mária Vianney. Svätosť teda túžime dosiahnuť. Prečo je potom ideál svätosti taký zaznávaný v porovnaní s úspechom či slávou získanou v športe alebo v showbiznise? „Je to slabo platené,“ so smiechom hovorí Jana Tkáčová. „Vyžaduje si veľa odriekania a je to asi väčšia zodpovednosť ako byť populárny v športe alebo umení.“ Aj na túto tému sa vyslovila synoda: „...niet svätosti bez odriekania.“ Ako potom priblížime ideál svätosti ľuďom dneška? Tu vidí Jana Tkáčová veľký význam v osvetľovaní životov svätcov kňazmi počas homílií, ale aj iných katechéz. Laici však musia tiež viac čítať. „Ak môžu prečítať bulvár, tak môžu aj životopisy,“ dodáva.

V iných príspevkoch sa hovorilo aj o nedeli ako Dni Pána. Doteraz sa vždy zdôrazňovala nanajvýš účasť na nedeľnej bohoslužbe, ale ako povedal Mgr. Peter Novák, farár Košice - KVP, vo svojom príspevku, nedeľu máme prežívať ako deň, nielen iba ako sv. omšu.

V záverečnom resumé otec biskup Mons. Bernard Bober vo výstižnej vete zhrnul celé druhé plenárne zasadanie: „Svätosť je naše všeobecné a hlavné povolanie.“

Naozaj, 5. marec bol plnohodnotným dňom v histórii našej diecézy. Ukázal, že nielen biskupi a kňazi, ale aj radoví veriaci majú snahu a skutočne majú čo povedať do budúcnosti tak svojej, ako aj nás všetkých.

Ak aj napriek tomu v nás pretrvávajú otázky, či a ako sa vôbec výsledky synody dotknú nás, konkrétnych jedincov, Mons. Dráb ponúka odpoveď: „Naša synoda je pastoračnou synodou, ide teda o to, ako dnes evanjelizovať, ako viesť život v pastoračii, aby naša miestna cirkev a naše konkrétne farnosti prežívali čím hlbšie - ako to vložil do svojej encykliky pápež Pavol VI. - sebapoznanie, svoju obnovu a dialóg s Bohom, s ľuďmi, uprostred ktorých žijú, s kresťanmi iných vierovyznaní, ale aj s ľuďmi, ktorí patria do iného náboženstva.“

Pavol Hrabovecký

Foto: tk

[Z domova]

Kňazská konferencia o pastorácii mládeže

V našom seminári sa 19. februára 2005 konala kňazská konferencia, ktorej témou bola práca s mládežou. Organizovalo ju, tak ako aj minulý rok v pôstnom období, Univerzitné pastoračné centrum (UPC) v Košiciach.

P rehodnotili sa na nej mnohé akcie a aktivity organizované v našej arcidiecéze, či už mládežou alebo pre mládež, počas uplynulého roka 2004. Medzi prítomnými nechýbal otec arcibiskup Mons. Alojz Tkáč, ktorému patrilo otvárací príhovor. Zdôraznil v ňom väčšiu potrebu a nevyhnutnosť formácie a starostlivosti o mládež v našej arcidiecéze. Všetkých potešilo vyhlásením, že v blízkej budúcnosti plánuje zriadiť *Arcidiecézne centrum mládeže (ADCM)*, ktoré bude koordinovať a riadiť všetky aktivity pre mládež a zároveň oznámil, že v blízkom čase sa započne proces blahorečenia Anky Kolesárovej, mučenice čistoty. Medzi prítomnými nechýbali pomocný košický biskup Mons. Stanislav Stolárik, ThDr. Jozef Korem, kňazi, kapláni a samozrejme my, bohoslovci.

Do príjemnej atmosféry sobotňajšieho dopoludnia nás voviedol modlitbou a obrazovou meditáciou kaplán UPC, Mgr. Martin Harčár, ktorá sa niesla v slovách proroka Ezechiela. Zdôraznil, aby sme sa nebáli vstúpiť do dobrodružstva s Bohom a boli znamením pre dnešnú modernú a liberálnu dobu.

Mgr. Pavol Hudák, správca UPC v Košiciach, prečítal diskusný príspevok o aktivitách pre vysokoškolskú mládež UPC v Prešove, ktorú pripravil Mgr. Ján Knapík,

kaplán UPC v Prešove - ten sa žiaľ konferencie nemohol zúčastniť. K tomu pripojil vlastné vyhodnotenie života mládeže pri UPC v Košiciach. Nasledovalo krátke vyhodnotenie mládežníckych aktivít v celej našej arcidiecéze, ktoré si pripravil kaplán UPC v Košiciach, Mgr. Peter Sepeši. Spomeniem iba niektoré: *Arcidiecézna animátorská škola (ADAS)*; *Arcidiecézne stretnutie mládeže*, ktoré sa konalo 17. 4. 2004 v kostole sv. Gorazda na sídlisku Terasa v Košiciach; *Konferencia kňazov o mládeži*; *Fórum mladých*; *4 púte mladých do Vysokiej nad Úhom*; *Púť do Mariazellu*.

Nasledoval kaplán Harčár, ktorý priblížil minuloročnú kňazskú konferenciu. Po ňom Mgr. Marek Forgáč, kaplán UPC, ktorý momentálne študuje na Inštitúte psychológie (Gregoriánska Univerzita v Ríme), prednášal na tému *Pravidlá zmeny postojov*. Vo svojej prednáške položil dôležitú otázku: „*Ako pochopiť, motivovať a prehlibiť vieru u mladých*“

ľudí?“ Priblížil vieru mladého človeka z antropologického hľadiska a to vo svetle troch základných zmien postojov - *úslužnosť, identifikácia a internalizácia* - k čomu načrtnol aj istú odpoveď: „Aj dnes ponúknuť mladým ľuďom v živote viery niečo atraktívne, s čím by sa vedeli identifikovať, ale žeby si to aj zinternalizovali, teda zvnútnorili a prijali za svoje.“

Obohatením konferencie bol tajomník pre metodickú oblasť pastorácie mládeže pri Konferencii biskupov Slovenska, kňaz nitrianskej diecézy, ThLic. Zdeno Pupík, ktorý prednášal na tému *Pastorácia mládeže podľa Jána Pavla II.* Vyzdvihol najmä myšlienku pápeža v započatí slávenia *Svetových dní mládeže (SDM)*. Jej realizácia znamenala „koperníkovský prevrat“ pastorácie mládeže v Cirkvi. Okrem iného povedal: „SDM ako veľké laboratórium viery boli určite odpoveďou na výzvy a znamenia čias a ich už dvadsaťročná tradícia znamená pre Cirkev obnovu i nové spôsoby evanjelizácie, o ktorých pápež tak často hovorí.“ Z mnohých myšlienok a slov svätého otca by som chcel spomenúť dve, ktoré adresoval všetkým mladým: „Vy ste nádej Cirkvi a sveta. Vy ste mojou nádejou. (...) Mladí, nebojte sa svojej mladosti!“

Po krátkej prestávke a občerstvení sa k slovu dostal hosť z Nemecka, Michael Schirmer z organizácie Renovabis, ktorá finančne podporuje mnohé aktivity na Slovensku, prednáškou na tému *Pastorácia mládeže pod vplyvom post-moderny*. Povedal: „Ja som sa v prvom rade zaoberal otázkou, do akej miery sa berú vážne mladí ľudia v modernej spoločnosti a najmä to, ako spoločnosť v postmodernej dobe ovplyvňuje mládež a prácu s ňou. Ďalšou vecou bolo to, aké silné vplyvy sa na mladých ľuďoch zvláštnym spôsobom prejavujú a ako oni na to reagujú vo svojich životných situáciách. Tretím aspektom bolo to, ako mladí ľudia vzhľadom na svoje životné situácie a na situáciu v spoločnosti reagujú celkovo na

vplyvy. Snažil som sa do toho vložiť rozmer sociálnej praxe.“ Dotkol sa aj pastorácie mládeže na Slovensku: „Na Slovensku vidím v tejto oblasti najmä rôznorodosť nasadenia v pastorácii mladých. Vidím, že sa mladí organizujú na rovine farností. Všímam si, že v poslednom čase sa vytvorili združenia katolíckej mládeže a na diecéznej a národnej úrovni sa objavujú organizácie, ktoré systematizujú pastoráciu mládeže. Štrukturálne je práca s mládežou veľmi dobre situovaná, čo vnímam veľmi pozitívne. Čo sa týka vnútorného obsahu tejto práce, vidím veľké nadšenie zo strany mladých pre vieru a Cirkev. Čo by však bolo potrebné vylepšiť? Najmä sociálnu a spoločenskú oblasť.“

Po prednáškach nasledovala diskusia a práca v skupinkách, ktorá priniesla rôzne podnety a námety do budúcnosti. Zároveň sa predstavila vízia pre pastoráciu mládeže na ďalší rok. Záver konferencie patril predstaveniu a upútavke k Svetovému dňu mládeže v Kolíne nad Rýnom, ktorý sa uskutoční v dňoch 11. - 21. 8. 2005.

Konferencia bola pre mňa skutočne hodnotná a významná, keďže som sa obohatil o nové skutočnosti a poznatky v pastorácii mladých ľudí, čo je jednou z hlavných priorít Cirkvi a kňaza vôbec.

Ján Kulan

Foto: Dominik Girašek

[Zo zahraničia]

Štúdium v USA: dôraz na samostatnú prácu

Ked ma šéfredaktor požiadal napísať článok o štúdiu v USA, najprv som sa bránil. Namietal som, že ani systém vzdelania ani krajinu nepoznám dostatočne dobre nato, aby som o nej písal objektívne. Odpovedal mi, že mám písať subjektívne o svojich skúsenostiach. Pristal som, no pri písaní som sa napokon nevyhol snahe objektivizovať. Takto vznikol tento článok, ktorý sa síce tvári ako vedecká štúdia, ale v skutočnosti sú to len moje osobné postrehy, ktoré som nazbieral počas niekoľkých mesiacov života v seminári vo Washingtone DC a štúdia na *Catholic University of America* (CUA).

Seminár

Podobne ako v Košiciach, seminár a univerzita sú dve oddelené inštitúcie. V seminári je nás asi 50 bohoslovcov. Väčšina z nich pochádza z rôznych diecéz Spojených štátov a do Washingtonského seminára boli umiestnení po dohode so svojim biskupom. Iba časť diecéz má totiž svoj vlastný seminár pre výchovu kňazov, a aj v týchto diecézach je niekedy bohoslovcom umožnené ísť študovať do iného seminára. Takto sa tu zišli vo Washingtone chlapci od Havaja cez Texas až po Massachusetts. K tomu pár Číňanov, pár Nigérijčanov, Francúz a Slovák. Predstavení sú z rehoľnej spoločnosti svätého Stulpicia, ktorej charizmou je výchova diecézneho kléru. Seminárny život sa od nášho košického veľmi nelíši. Základom je spojenie liturgie, duchovného života, formácie a štúdia. Seminárny poriadok je sporejší, doplnený častými osobnými rozhovormi s predstavenými a raz do týždňa pastoračnou praxou (chudobní, nemocnica, katechéza vo farnostiach). Ako

všade, aj tu možno od jednotlivých chlapcov počuť na seminár rozdielne názory; niektoré sú pozitívne, iní nebudú spokojní asi nikdy. Z toho usudzujem, že rovnako ako doma, aj tu je za svoju formáciu zodpovedný v prvom rade každý sám.

Univerzita

CUA je jedna z mnohých katolíckych univerzít v Amerike. So svojimi takmer 6000 študentmi patrí medzi menšie univerzity. Fakulta teológie je však v USA známa svojimi renomovanými učencami. Štúdium prebieha na základe kreditného systému, ako sa to pomaly udomácňuje všade na svete. Študent si volí predmety, pričom sa riadi požiadavkami univerzity pre pripustenie ku skúške k dosiahnutiu toho-ktorého titulu. Seminarista musí navyše pri výbere kurzov zohľadniť špecifické požiadavky seminára vo vzťahu ku svojej kňazskej vysviacke.

Štýl výuky sa líši od jedného profesora k druhému, vo všeobecnosti sa však kladie väčší dôraz na samostatnú prácu študenta. Namiesto skript predloží zvyčajne profesor študentom na začiatku semestra plán s povinnými čítaniami ako prípravu na jednotlivé prednášky. Sú to buď cirkevné dokumenty, klasické texty (sv. Augustín, sv. Tomáš Akvinský atď.), moderní teológovia alebo užitočné publikácie na danú tému. Pre niektorých vyučujúcich majú tieto povinné čítania za úlohu doplniť prednášky, iní sa obmedzujú na svojich hodinách na ich prediskutovanie. Ako poistku, že študenti čítajú tieto povinné čítania, profesori zvyčajne zadajú

ako jednu z podmienok na udelenie známky úlohu zosumarizovať niektorú z kníh, alebo priradia ku skúške aj otázky, ktoré sa odvolávajú na tieto texty. Ak ku tomu vyžadujú aj nejakú semestrálnu písomnú prácu, študent má ožaj celý semester čo robiť, aby to zvládol. Z začať sa učiť tri dni pred skúškou je už holá nemožnosť.

Ludia

Američania sú zvláštna kategória ľudí, tak mimo Cirkvi, ako aj v nej. Myslím si, že po svete sú o nich rozšírené mnohé predsudky, niektoré právom, iné nie. Je napríklad zaujímavé, že takmer tretina amerických katolíkov navštevuje nedeľnú svätú omšu, čo je štatisticky porovnateľné so Slovenskom. Na druhej strane, je to krajina, v ktorej každý zaujímavý nápad dostáva zelenú, čo sa negatívne odráža aj na živote Cirkvi. Na strelené excesy jedného krídla (napr. krížová cesta s hercami-klaunami) reagujú ďalší prepiatym tradicionalizmom, čo prináša medzi veriacich rozkol, biskupov a kňazov nevynímajúc.

V bežnom styku sú Američania skoro profesionálne vlídni, čo však nie je pokrytectvo, ale vžitá súčasť ich kultúry. Je veľmi jednoduché ich osloviť, sú až ohromujúco ochotní pomôcť, nedramatizujú pri problémoch s jazykom a cudzom prízvuku. Preukazujú veľký rešpekt k individualite. Napríklad, ak jeden bohoslovec vlastní rádio za 5000 a druhý za 5 dolárov, ten druhý z toho neurobí zásadnú otázku v zmysle „prečo ja nemám, keď ty hej“. Rovnako rešpektujú iniciatívu a automaticky podradujú rozpory spoločnému cieľu (ak nie je príliš vzdialený). Ich pragmatickosť sa však na druhej strane často odráža v neochote hľbať alebo nadviazať hlbší vzťah.

Na záver treba dodať, že v Amerike sú prítomné viaceré subkultúry, napr. černošská, texasská. Je to naozaj veľký rozdiel, v ktorej časti krajiny alebo v ktorej štvrti mesta človek býva. Stretnúť Slováka v tejto rôznosti je akoby stretnúť príbuzného. Bolo by veru pekné zachovať si tento postoj aj doma a vidieť v každom krajanovi rodinu.

Ján Dolný

[XX. Svetový deň mládeže Kolín 2005]

Festival so Svätým Otcom Kolín 2005

16. - 21. august
2005

Svetové dni mládeže (SDM) sa po kanadskom Toronte (2002) uskutočnia tento rok na európskej pôde. Konkrétne v Nemecku a ešte konkrétnejšie v Kolíne nad Rýnom. Sám Svätý Otec Ján Pavol II. v rozhovore s kardinálom Joachimom Meisnerom, zodpovedným za ich priebeh, vyjadril vrúcnu túžbu prísť.

SDM sú púťou mladých ľudí celého sveta. Ich zmyslom je naplniť výzvu Svätého Otca na novú evanjelizáciu, ktorá sa má dotknúť mladých. SDM dávajú mladým príležitosť objaviť v skúsenosti spoločného putovania, modlitby a chvály „mladé a moderné tajomstvo Cirkvi“.

V histórii predchádzajúcich svetových dní mládeže sa vyformovalo mnoho spôsobov vzájomného zdieľania, v ktorom mladí zažívajú hlbokú skúsenosť duchovnosti a spoločenstva. Popri veľkolepých sláveniach svätej omše (takmer 800 000 účastníkov), program zahŕňa rôzne menšie podujatia. Pestrosť univerzálnej Cirkvi sa prejavuje v katechézach, ktoré slávia biskupi s mladými sveta v jednotlivých jazykoch. Festival mládeže prostredníctvom hudby, tanca, drámy a iných aktivít neopakovateľným spôsobom spája skúsenosť radosti a zážitok spoločenstva. *„Cirkev má čo povedať mladým ľuďom a mladí majú čo povedať Cirkvi. Tento vzájomný dialóg si vyžaduje otvorené srdcia, úprimnosť a odhodlanie. Rozvíja zdieľanie a výmenu vnútorných bohatstiev medzi generáciami a stáva sa zdrojom mladosti pre Cirkev a spoločnosť“* (Ján Pavol II.).

Bezprostredne pred 20. Svetovým dňom mládeže v Kolíne budú prebiehať stretnutia mládeže vo všetkých nemeckých diecézach (okrem Kolínskej arcidiecézy). Diecézy pozývajú mladých pútnikov od 11. do 15. augusta 2005 spoznávať cirkevný a spoločenský život v Nemecku. Bude veľa príležitostí na dialóg a

osobné spoznávanie, modlitby a liturgie. Na programe sú aj aktivity na voľný čas a návštevy miestnych turistických zaujímavostí. V záujme zdôraznenia charakteru jednotlivých regiónov každá diecéza pripravuje vlastný program. Podľa našich informácií budú mladí Košickej arcidiecézy ubytovaní v diecéze Limburg - nádherný kraj s množstvom turistických a kultúrnych oblastí. Hostiteľmi sú rodiny zdarma poskytujúce svoje príbytky, s ohľadom na zachovanie skupín, v ktorých budú prichádzať.

Otec Peter Hudymač bol ordinovaný v roku 2001 v Košiciach. Po vysviacke nastúpil za kaplána do farnosti Sv. Rodiny v Košiciach, sídlisko Furča. 1. 7. 2004 bol ustanovený ordinariátom vo Freiburgu za správcu Slovenskej katolíckej misie pre juhozápadné Nemecko s poverením duchovne sa starať o Slovákov žijúcich v nemeckých diecézach Freiburg, Stuttgart - Rottenburg, Speyer a Mainz. Predchádzajúcich desať mesiacov pracoval ako kaplán vo farnosti Montabaur v diecéze Limburg, preto sme ho požiadali o krátky rozhovor.

Aké rozdiely vidíš medzi pastoráciou na Slovensku a pastoráciou v Nemecku?

V Košiciach som pôsobil vo veľmi živéj farnosti, kde som vyučoval náboženstvo na

„Prišli sme sa mu pokloniť.“ (Mt2,2)

Boromeo 2005 — | 34 |

[XX. Weltjugendtag Köln 2005]

gymnáziu, pripravoval dospelých na prijatie krstu, manželstva, birmovancov, vysluhoval som sviatosti krstu, zmierenia a pomazania chorých. Kňaz sa tam nemôže sťažovať na nedostatok práce. No všetko to vyznievalo len akoby na spôsob tzv. plošnej pastorácie.

Zaujať ľudí v Nemecku je ťažšie. Sú akoby presýtení. Je potrebné vykročiť k nim bližšie. Forma individuálnej pastorácie sa hľadá momentálne ako riešenie v neľahkej situácii. V Montabauri sme sa tešili každému jednotlivcovi, ktorý preukázal záujem angažovať sa konkrétnou službou v Cirkvi a pre Cirkev.

Ako by si popísal cirkevné prostredie v Nemecku?

Z dôvodu nedostatku kňazov i úsporných opatrení dochádza na územiach takmer všetkých nemeckých biskupstiev k zlučovaniu farností. Vznikajú tzv. „*Seelsorgeneinheiten*“ (dušpastierske celky) či „*Pastorale Räume*“ (väčšie pastorálne územia). V nich musí farár neraz preukázať veľké koordinačné schopnosti, ak sa má vôbec zabezpečiť chod aspoň pravidelných nedeľňajších bohoslužieb. Vo freiburgskej diecéze, kde momentálne pracujem, sa pripravujú nové pastoračné smernice v duchu hesla „*Aufbruch im Umbruch*“ (nové vzplanutie v prevratnej zmene). Veľmi často zaznieva z úst tunajšieho dekana veta o tom, že „*nemecká Cirkev sa musí nanovo stať misionárskou*“.

Zapájajú sa farníci do chodu farnosti a organizácie farských aktivít?

Veriaci z presvedčenia sú ochotní priložiť ruku k dielu, ak ide o užitočné duchovné aktivity v rámci ich farnosti. Sú veľmi kreatívni a plne za vec zasadení. Na druhej strane je nemálo tých, ktorí sa len „vezú“.

Aké aktivity vyvíjaš so Slováckmi žijúcimi v tvojej farnosti?

Ponajprv sú to pravidelné nedelne sväté omše. Dvakrát za mesiac v Stuttgarte, raz v Boeblingene, Kaiserslauterne a v Mannheime. Koordinovať dušpastiersku prácu v rámci celého juhozápadného Nemecka nie je

najľahšie. Často som na cestách, preto spájam viac termínov naraz.

Pripravujem viacerých (i dospelých) na prijatie sviatostí, s mladými zo Stuttgartu i univerzitného mesta Heidelbergu chystáme v máji v Mannheime majáles. V novembri minulého roku sme mali vydarenú Katarínsku zábavu. V Heidelbergu, kde ináč študuje asi 50-60 mladých zo Slovenska, sa pravidelne stretávame raz-dvakrát za mesiac pri spoločnom neformálnom rozhovore v ich študentskej menze.

Aký je ich vekový priemer?

Heidelberg - to sú len mladí. Stuttgart, Mannheim i Kaiserslautern má zastúpenie v mladšej i staršej generácii. Azda len do Boeblingenu príde poväčšine staršia generácia veriacich Slovákov.

Ako vnímajú tvoju činnosť Nemci?

To by sme sa mali opýtať ich. Môžem len povedať, že atmosféra vzájomného spolunažívania a rešpektovania sa vo farnostiach, kde bývam a pôsobím, je viac než pozitívna.

Je známe, že Cirkev v Nemecku je druhým najväčším zamestnávateľom po štáte. Ako sa na tento fakt pozerajú Nemci? V akých oblastiach cirkvi zamestnávajú ľudí a aký to má vplyv na úctu nemeckých obyvateľov k cirkvám?

Celá sociálna oblasť je takpovediac v rukách cirkví. V rámci Katolíckej cirkvi plní nenahraditeľnú úlohu charita, u protestantov tzv. „*Diakonie*“. Mnohí Nemci, veriaci i neveriaci, nachádzajú svoje pracovné miesta ako vychovávatelia v kresťanských materských škôlkach, školách, študentských domovoch; ako zdravotníci či ošetrovatelia v kresťanských nemocniciach, hospicioch, domoch pre dôchodcov; v tzv. seniorátoch či na rôznych iných sociálnych staniciach. V očiach nemeckých obyvateľov sú preto nemecké cirkvi vnímané prevažne pozitívne. Vysoko je vážená humánnosť, s akou sa zachádza v spomínaných

[XX. World Youth Day Cologne 2005]

sociálnych zariadeniach. A potom dobrý imidž, postup práce podľa etických konceptov či priateľskosť pracovníkov voči klientom.

Ako sa štát zapája do prípravy SDM?

Štát sa snaží o veľkú kooperáciu s Cirkvou. Už len fakt, že budú predĺžené letné prázdniny kvôli SDM, je veľká pomoc. Ďalej bude mať na starosti zabezpečenie dostatku miesta na prenocovanie pre všetkých účastníkov: hľadajú sa voľné školy, patričný pomocný personál, zabezpečenie odpadkovej a bezpečnostnej služby či prvej pomoci. Na toto veľkolepé podujatie sa počíta zo strany štátu s priamymi i nepriamymi dotáciami. Presné vyčíslenie, koľko finančných prostriedkov bude potrebných na zvládnutie tejto akcie, ešte nie je známe.

Prečo bol práve Kolín vybraný za miesto konania SDM?

Hovorí sa, že v Nemecku je najbohatším biskupstvom práve Kolínske arcibiskupstvo. Zároveň je jedno z najväčších. Ostatné diecézy by už len z finančných dôvodov sotva zvládli toto podujatie. Kolín takisto patrí medzi najkatolíckejšie nemecké veľkomestá. Niektorí tvrdia, že bol vybraný kvôli silnej tradícii spojenej s úctou troch kráľov. Najvzácnejší

poklad kolínskeho Dómu je schránka s údajnými relikviami troch kráľov - majstrovské dielo stredovekého zlatníctva, ktoré bolo zhotovené podľa náčrtov Nikolausa von Verdun. Preto aj motto tohtoročných SDM: „Prišli sme sa mu pokloniť.“

Načo sa môžu účastníci SDM tešiť?

12. augusta 2005 bude celé Nemecko „under construction“: počas tzv. Dňa sociálneho angažovania budú hostia a hostitelia spoločne angažovať na početných projektoch „novej civilizácie lásky a spravodlivosti“ (Ján Pavol II.). Počas troch dní budú katechézy na vyše 400 rozličných miestach v celom Kolínskom biskupstve. Bude sa hovoriť o viere a tá sa bude aj spoločne sláviť. Festival mladých má čo ponúknuť: veľa duchovného i liturgického, diskusiu i informáciu, ale aj kultúrny program, hudbu, tanec a predstavenia z celého sveta na javiskách v Duesseldorfe, Bonne a Kolíne. Vo štvrtok 18. augusta príde iniciátor a pozývajúci na SDM do Nemecka: S veľkým očakávaním privítajú účastníci SDM pápeža na Poller Rheinwiesen. V piatok potom nasleduje deň krížovej cesty.

Program

20. Svetových dní mládeže 2005

11. - 15. august 2005
„Hostia sú požehnaním“: Dni stretnutia v
nemeckých diecézach, vrátane
Dňa sociálnej služby - 12. augusta 2005.

15. august 2005
deň príchodu od Kolína

16. - 21. august 2005
Svetové dni mládeže v Kolíne

Utorok, 16. august 2005
Popoludnie: Uvítacia sv. omša s
kolínskym arcibiskupom

Streda, 17. august 2005
Dopoludnie: katechéza a sv. omša

Štvrtok, 18. august 2005
Dopoludnie: katechéza a sv. omša
Popoludnie: Uvítací ceremoniál so
Svätým Otcom

Piatok, 19. august 2005
Dopoludnie: katechéza a sv. omša
Večer: Krížová cesta

Sobota, 20. august 2005
Vigília so Svätým Otcom

Nedeľa, 21. august 2005
Dopoludnie: Záverečná sv. omša so
Svätým Otcom

16. - 21. august 2005
slávenie sviatosti zmierenia

16. - 19. august 2005
Festival mládeže

Logo

ogoJ

Dominuje na ňom kríž, ktorý symbolizuje
Ježišovu prítomnosť na tomto podujatí.
Červená farba vyjadruje Božiu lásku a
Ježišovu smrť na kríži, ale pripomína aj
bolesť, ktorá je prítomná v našich životoch a
v celom svete. Kríž je hlavným symbolom
kresťanskej nádeje a vykúpenia Ježiša Krista,
ktorý premohol každú bolesť.

Hviezda symbolizuje Božie vedenie a
ukazuje smer. Označuje miesto, kde sa
narodil Ježiš. Po dlhom putovaní mudrci našli
a spoznali Ježiša a zasiahnutí touto
skúsenosťou sa vrátili domov zmenení. Presne
tak ako svietila nad maštálou v Betleheme,
dnes svieti na Boží dom v Kolíne. Táto
hviezda chce viesť mladých z celého sveta do
Kolína na Svetové dni mládeže. Príďte sem!

Chvost kométy vyjadruje dráhu hviezd:
prichádza zhora - od Boha. Preto pretína
obmedzený horizont nášho pozemského
sveta. Zlatá farba pripomína nebeskú žiaru
Boha, ktorá osvetľuje temnotu tohto sveta.
Kométa je v celom svete symbolom sviatku
narodenia Ježiša Krista.

„Siamo venuti per adorarlo.“ (Mt2,2)

[XX. Jornada Mundial de la Juventud Colonia 2005]

Kolínska katedrála reprezentuje miesta, kde sa budú konať 20. SDM. Po stáročia boli v tejto katedrále uctievané relikvie troch mudrcov. Červená farba katedrály v logu symbolicky spája Cirkev s krížom. Tvar katedrály v logu je tiež symbolom všetkých ostatných kostolov v Nemecku, v ktorých sa budú konať mnohé podujatia svetových dní mládeže.

Elipsa má niekoľko významov. Predstavuje písmeno C - začiatkové písmeno Ježišovho mena (nem. *Christ*), ale aj univerzálneho spoločenstva Cirkvi (*Communio*). Vyjadruje tiež objatie Boha, ktorým nás ochraňuje. Oblúk ďalej symbolizuje oblohu, ktorá je obrazom Božieho milosrdenstva, obklopuje a zachraňuje celý svet, má preto modrú farbu. Oblúk elipsy je otočený ku krížu, zároveň sa smerom k nemu otvára. Celkové posolstvo loga poukazuje na kríž: kresťania sa musia obrátiť ku krížu, k Ježišovi, ktorý bol ukrižovaný a vstal z mŕtvych, k adorácii, ako hovorí motto 20. Svetového dňa mládeže: „Prišli sme sa mu pokloniť.“ (Mt 2,2).

Dolná časť oblúka pripomína rieku Rýn a loď, ktorou je Cirkev, podobnú Noemovej arche záchrany. Modrá farba tohto oblúka zároveň predstavuje vodu krstu.

Boromeo 2005 — | 38 |

Zo zákulisia SDM

Zorganizovať plynulý priebeh takéhoto podujatia si nesporne vyžaduje mnoho úsilia. Nejde len o materiálnu pomoc, ale do príprav sa musia zaangażovať aj mladí ľudia. Podarilo sa nám skontaktovať s organizátorkou Marianou Šarpatakyovou z farnosti Prešov-Sekčov, ktorá už nejaký čas pôsobí priamo v centre diania. Ochotne nám odpovedala na otázky.

Ako dlho v Kolíne pôsobíš?

Od 3. januára tohto roku. Je mi ctou, že tu môžem ostať až do 31. augusta.

Čo je na Kolíne také zaujímavé?

V prvom rade neprehliadnuteľná katedrála. Existuje dokonca zákon, ktorý zakazuje, aby bola nejaká budova vyššia ako jej veža. Takisto je tu nádherný pamätník Edith Stein či hrobka Alberta Veľkého. Núdzu nie je ani o kultúrny program - raritou je čokoládové múzeum.

Čo na tvoj odchod povedali rodičia a priatelia?

Doma bolo všetko O. K., veď najbližšie budem mať takú príležitosť až o 3 roky. Priatelia boli takisto nadšení, opačne však reagovali niektorí spolužiaci, ktorým Cirkev nič nehovorí.

Nevedeli pochopiť, prečo chcem stratiť rok štúdia. Ja to však neberiem z tejto strany. Už teraz som totiž dostala omnoho viac, ako som dala!

O čo konkrétne sa staráš?

Celé Call Center - čo je sekcia zložená z 50 ľudí, kde pracujem aj ja, sa stará najmä o elektronické alebo telefonické odpovede na otázky pútnikov a účinkujúcich v piatich jazykoch (nemčina, angličtina, francúzština, španielčina, taliančina). Zároveň sem môžu telefonovať ľudia z arcidiecézy Kolín, ktorí chcú prichýliť mladých počas SDM v svojich príbytkoch.

Načo je dobrá takáto dlhá príprava?

Aby sa všetko pripravilo, mnohé veci sa musia odštartovať veľmi skoro. Napr. zriadenie bankového konta, zatriedenie pútnikov do skupín podľa jazyka, podľa miesta ubytovania a podobne.

Aká bude tvoja úloha počas SDM?

V skratke: budeme pracovať na tom, aby všetko fungovalo. Teda ak bude niekto potrebovať našu pomoc, budeme on-line.

Z koľkých národov sú organizátori a koľko z nich je Slovákov?

Samozrejme Nemci, ďalej početné zastúpenie má Litva a Poľsko, z exotických

krajín napr. Kamerun, Paraguay, Taiwan, Čína, Kongo, Albánsko, Thajsko, Argentína či Honduras. Zo Slovenska sme štyria.

Prečo bol Kolín vybraný za miesto konania týchto SDM?

Pre dobrú polohu a veľkosť, blízkosť iných veľkomiest ako Bonn, Düsseldorf, Wuppertal a Solingen, či pre množstvo veriacich, je Kolín ideálnym miestom konania SDM.

Kolko ľudí sa očakáva? A na kolko ľudí ste reálne pripravení?

Momentálne je registrovaných 243 696 pútnikov a očakáva sa ich okolo 800 000. Reálne pripravení sme samozrejme na všetkých!

Načo sa môžu účastníci SDM tešiť?

Po prvé, na samotný Kolín s jeho krásami (napr. papagáje na stromoch) a kuriozitami (zlaté auto s krídlami na streche mestského múzea, vytvorené umelcom, ktorý sa pomiatol).

Po druhé, na mládežnícky kultúrny festival: divadlá, koncerty, tanečné predstavenia, diskusné a modlitbové stretnutia, workshopy...

Po tretie, na duchovný program: katechézy na tému „Prišli sme sa mu pokloniť“; krížová cesta, nočné bdenie v 800 tisícovom dave tváří celého sveta a nakoniec nedelňá svätá omša slávená so Svätým Otcom

A to všetko pod krídlami Ducha Svätého. Mohol by niekto odolať?

Čo by si chcela odkázať našim čitateľom? PRÍDTE!

Tak ako traja mudrci neváhali opustiť svoje domovy a vydali sa na ďalekú cestu nasledovania hviezdy, ktorá ich dovedla až ku vytúženému stretnutiu s novonarodeným Kristom, tak aj my spoločne s vami túžime putovať za „hviezdou“, ktorá sa rozsvieti nad Kolínom v lete tohto roku.

Lukáš Nemčík

Peter Jano

Info: www.kolin2005.sk

„Nous sommes venus l'adorer.“ (Mt2,2)

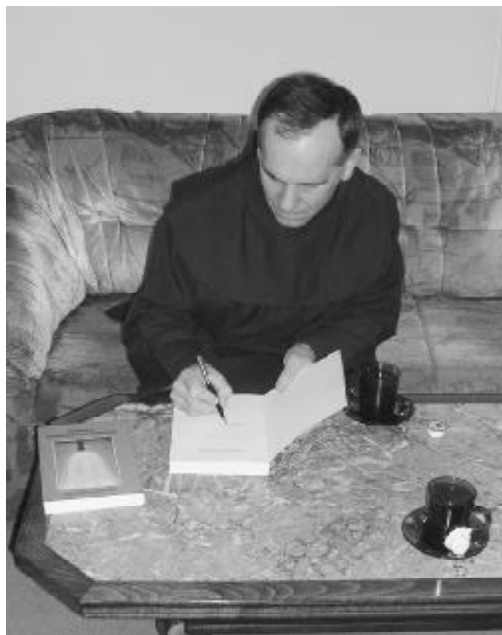
[Predstavujeme]

V spoločenstve s Bohom

Duchovný život je život s Bohom. Je tým najdôležitejším, o čo sa má človek usilovať. Preto nás prekvapuje, ako často kresťania s ľahostajnosťou pristupujú k tejto neoddeliteľnej časti života v plnosti. Oveľa viac sa zapodieľajú materiálnymi snahami, a potom, keď sú unavení, im na Boha nezvyší čas. Boh nás však vo svojej láske neopúšťa a posielá ľudí ochotných hlásať jeho Slovo *vhod i nevhod*, ktorí s trpezlivosťou pripomínajú Pánove slová, že *nielen z chleba je človek živý*. V dejinách Cirkvi bolo takýchto ľudí veľa.

A j dvadsiate prvé storočie potrebuje podobných ľudí. Aby ukazovali, že človek bez Boha nemôže nájsť zmysel svojho bytia. Preto je významnou udalosťou slovenský preklad knihy *Teológia spoločenstva s Bohom* od pátra **Jerzyho W. Gogolu OCD**. Táto kniha, ako je uvedené na obálke knihy, môže byť „pomocou pre všetkých, ktorí chcú poznať pravdu o spiritualite“.

Významnou je tiež skutočnosť, že preklad knihy inicioval náš špirituál, otec Jozef Gnip, ktorý s pomocou kolektívu bohoslovcov začaté dielo dokončil a dnes máme k dispozícii novú knihu o duchovnom živote. Otec Gnip o knihe hovorí: „Nájdeme v nej ucelený pohľad na teológiu duchovného života. Vzácnosťou je, že je vhodná pre štúdium a prednášky zo spirituálnej teológie. Jednotlivé kapitoly sa zameriavajú na podstatné oblasti duchovného života. Definícia spirituálnej teológie, duchovný život, svätosť, proces posväcovania, teologálny dialóg, kresťanská askéza, prekážky v duchovnom živote, mystika, modlitba, sviatosti a druhotné prostriedky spoločenstva s Bohom. Kniha je koncipovaná na základe, ktorý tvorí idea spoločenstva s Bohom. Boh povoláva každého človeka do svojho spoločenstva a príručka

Jerzy W. Gogola OCD: *Teológia spoločenstva s Bohom*. Preložil Jozef Gnip a kol. Vydal Seminár sv. Karola Boromejského, 2004.

ponúka návod, ako toto spoločenstvo budovať a rozvíjať. Môže poslúžiť pre laikov, ktorí sa usilujú vytvárať toto spoločenstvo s Bohom v každodennom živote a túžia viac sa zjednotiť s Bohom. Rehoľníci tu nájdú mnoho cenných skúseností a poznania pri ich reholnej formácii. Kňazi, ktorí vedú duše a starajú sa o ich posvätenie, spoznajú základné princípy a zásady duchovného života. Seminaristom poslúži ako učebnica duchovného života.“ Rozvíjajúc myšlienku príčiny vzniku knihy pokračuje: „Život človeka je o hodnotách. Dnešný človek túži po zážitkoch. Mystický život, ku ktorému je povolaný každý, ponúka možnosť mať skúsenosť s Bohom. Sme povolaní pre vyššie veci a dokonca Boh nás chce zbožštiť. Naša úloha spočíva v tom, aby sme sa nebránili procesu posväcovania. Kresťanstvo ponúka trvalé hodnoty, jednou z nich je aj spoločenstvo s Bohom.“

Teológia spoločenstva s Bohom sa tak stáva užitočnou pomôckou pre každého kresťana, ktorý nechce ostať iba pri „tradičnom kresťanstve“, ale chce na základe tejto teórie viesť život v Duchu a pravde podľa evanjelia Ježiša Krista.

Pavol Hrabovecký

Foto: Pavol Eliaš

Páter Gogola OCD: Byť autentickým človekom

V dňoch 11. - 13. februára sme mali, ako každý mesiac, duchovnú obnovu. Aj keď každá duchovná obnova je výnimočná a odlišná od ostatných, táto mala o jeden dôvod viac byť ešte výnimočnejšou a odlišnejšou. Nie miestom ani dĺžkou trvania, ale azda tým najdôležitejším - **exercitátorom**. Autor knihy *Teológia spoločenstva s Bohom*, profesor Pápežskej Teologickej Akadémie v Krakove, bosý karmelitán Jerzy Gogola zavítal k nám do Košíc a na tri dni sa stal „hlasom volajúceho“ v seminári. Využili sme príležitosť a položili mu zopár otázok.

Aký je podľa vás ideál človeka a kresťana?

Predovšetkým netreba hľadať dva ideály - človeka a kresťana, ale iba jeden. Človek tvorí v sebe hlbokú jednotu tela, duše a ducha. Nie je možné mať dva ideály, ktoré si odporujú: ideál človeka nezávislý od viery v Zjaveného Boha a ideál kresťana nepočítajúceho s požiadavkami života človeka na zemi. Naznačenie konkrétneho ideálu je veľmi ťažké, lebo neexistuje iba jeden. Môžeme mať veľa ideálov ľudí žijúcich v rôznych prostrediach. Najlepším príkladom sú kanonizovaní svätí. Sú ich tisíce zo všetkých krajín sveta, z rôznych kultúr, prostredí, s extrémne rôznymi temperamentmi a záujmami. Pre mňa je ideálom taký kresťan, ktorý nezohyzoval svoje človečenstvo, ale je súčasne autentickým človekom.

Aká je najväčšia prekážka na ceste k svätosti a ako ju prekonať?

Najväčšiu prekážku k svätosti si určuje sám človek. Všetko totiž závisí od rozhodovania sa našej vôle. Možno tiež odpovedať, že najdôležitejšou vecou v prehĺbení duchovného

života je opretie sa o milosť skrze vieru, nádej a lásku. Najväčším nebezpečenstvom je opieranie sa len o seba samého (pýcha) a zrieknutie sa vedenia Duchom Svätým.

Ako sa má kresťan pozeráť na katastrofy súčasného sveta?

Proroci chápali katastrofy dopadajúce na národ ako trest za nevernosť Bohu. Určite môžeme chápať utrpenie v duchu zadostučinenia za hriechy. Cirkev sa tomu neprieči, ba naopak, nás k tomu pobáda. Je skôr nesprávne chápať katastrofy ako tresty za konkrétne hriechy.

Kresťan musí predovšetkým stanoviť posledný cieľ svojej cesty. Ak je v nebi, musí byť vždy pripravený odísť z tejto zeme, aj keď je ešte mladý a chce veľmi žiť, čo je vec úplne normálna a samozrejmá. Chápanie rôznych druhov nešťastia ako miešanie sa Boha do prírody, či ako potrestanie niekoho, je nebezpečné už podľa pravdy o Božom zjavení. Kresťan je povinný byť, ako to dávno Cirkev hlásala, pútnikom na zemi. Kresťan je povinný prijať vážne skúšky s hrdosťou a prejavíť solidaritu s trpiacimi ako so svojimi bratmi.

Aký je teda zmysel utrpenia?

Z kresťanského pohľadu zmysel utrpenia musíme hľadať v zjednotení s Kristom. On nám možno nevyjasní, prečo je tu utrpenie, ale pomôže mu dať spásanosný zmysel. Príkladom sú svätí, ktorí nenariekali v utrpení, ale odhodlali sa niesť kríž s veľkou trpezlivosťou, a tak čítajúc ich svedectvá sa hanbíme za našu malosť. Každý musí osobitne nájsť zmysel svojho utrpenia v spoločenstve s Bohom, pretože nachádzanie tohto zmyslu má osobitný a neopakovateľný charakter.

Pavol Hrabovecký

Preklad: Peter Sykora, Peter Zubko

Fantázia posielania pohľadníc

Venujeme:

Svätej Terézii z Lisieux, ktorá kedysi napísala: *Jediné, na čom záleží, je láska.*

Bývalému spolužiakovi Petrovi, ktorý navštívil kláštor, kde žila, a poslal nám odtiaľ pohľadnice.

Slovenským poštárom a poštárkam, ktorí nám ich napriek neúplným adresám doručili.

A zvlášť Svätému Otcovi Jánovi Pavlovi II., ktorý na začiatku tretieho tisícročia vydal dokument *Novo millennio ineunte*, v ktorom sme našli vetu: *Je čas novej „fantázie“ lásky...*

o robíme poobede?

- Neviem, čo ty, ale ja už mám program.

- Bezo mňa?

- Hm, predstav si. Od rána som s tebou, aspoň poobede chcem mať od teba pokoj.

- Pokoj? Teda, pokoj odo mňa chceš mať, hej?

- No. Maj sa.

- A to mi ani nepovieš, kam ideš?

- Nepoviem.

- A to si hovoríš „kamarát“? Kam ideš, že mi to nemôžeš povedať, „kamarát môj“?

- Joj. Si horší ako najhoršia svokra. Na poštu.

- Veď tam môžem ísť s tebou, či nie?

- No..., teda..., môžeš..., ale ja chcem ísť sám.

- Aha. Keď tomu dobre rozumiem, ideš poslať list svojej frajerke a bojíš sa, že ťa pri tom odhalím, alebo máš rande s tou poštárkou, ktorá ťa minule dobre nezjedla svojimi očami.

- Fakt by som ťa nechcel za svokru. Žiadna žena v tom nie je.

- To vážne ťa tak málo po piatich rokoch poznám? Ja totiž vôbec nerozumiem, prečo by som s tebou nemohol ísť na obyčajnú poštu v obyčajné popoludnie poslať obyčajný list.

- Pošta je obyčajná, aj popoludnie je obyčajné, v tom máš pravdu, ale list nie. Dokonca to ani nie je list ale pohľadnica.

- A čo? Hanbíš sa za to, že si si vybral pohľadnicu s gýčovým obrázkom na prednej strane, alebo za text, ktorý si načmáral na zadnú?

- Ani, ani.

- Potom asi nechceš, aby som poznal adresáta. Ale sám si povedal, že predtým mnou nemáš žiadne tajnosti. Tak von s tým. Kto to je?

- No na druhej strane som nikdy netvrdil, že ti poviem úplne všetko.

- Veď po tom ani netúžim. Chcem vedieť len jedno meno. Poznám ho aspoň?

- Áno, veľmi dobre.

- Ako veľmi dobre? Čo to znamená?

- No..., myslím..., že viac ako hocikto iný.

- Viac ako ty?

- ???

- Koho už len ja môžem poznať najlepšie? Nenapadá mi, kto by to mohol byť.

- Fakt to chceš vedieť?

- Hm, fakt.

- Dobre. Ty.

- ???

- Si to ty.

- Že mi to hneď neprišlo na um! Komu inému by si už ty mohol písať? Jasné, že mne! Vídavame sa od rána, v škole sedíme v jednej lavici, bežne si zájdeme na kávu, pivo, po večeroch hráme futbal... Poznáš ty vôbec okrem mňa ešte niekoho iného?!

- Prestaň, lebo ti tú pohľadnicu nakoniec nepošlem.

- A nechceš mi radšej poslať esemesku alebo email? Veď tak sa to dnes robí. Pohľadnice sa už dávno nepíšu. Okrem toho, nemáš ani istotu, či dôjde tam, kam chceš.

- Možno práve o to tu ide - že nemáš istotu.

- Tak mi ju radšej daj, ušetríš čas aj peniaze.

- Nie.
- Prečo?
- To už nebude ono.
- Čo nebude ono?
- Pohľadnice sú na to, aby sa posielali. Nie, aby sa odovzdávali.
- Súhlasím, ale sú tiež na to, aby sa posielali ľuďom, ktorí sú ďaleko, s ktorými sa nemôžeš stretnúť. Neposielajú sa tým, s ktorými žiješ!
- A práve o to mi ide. Pohľadnice sa posielajú vtedy, keď nemáš inú možnosť, keď sa s niekým nemôžeš stretnúť. Ja chcem urobiť presný opak. Chcem poslať túto pohľadnicu, keď to je úplne zbytočné. Fascinuje ma urobiť niečo krásne, keď je to zbytočné. Najpríťažlivejšie je práve to dobrodružstvo, že nevieš, či pohľadnica svojho adresáta našla alebo nie.
- Keď tomu dobre rozumiem, ty posielaš pohľadnicu práve preto, lebo nemáš istotu, či dôjde?! Hm, zaujímavý myšlienkový pochod.
- Počkaj, vysvetlím. Prišla mi pohľadnica z Francúzska. Od Petra. A na nej bola táto adresa: Tulčík 19, okr. Prešov, 463 62, SLOVAQUIE.
- A?
- No, sranda je v tom, že žiaden číselný údaj nie je správny. Moje číslo domu je 41 a PSČ 082 13. A predsa si ma tá pohľadnica našla! Nie sú tie naše pošty úžasné? Nezaslúžia si, aby sme ich využívali a podporovali aj vtedy, keď nemusíme?
- Hm. Číže od Petra z Francúzska... A nie je náhodou z Lisieux?
- Náhodou je.
- S fotografiou cely svätej Terézie - postel', stolík, presýpacie hodiny, kríž na stene...?
- Presne tak.
- Chvála Bohu, že si nevidel moju. Neviem si predstaviť, ako by si sa mohol adekvátne poďakovať našim poštám za doručenie pohľadnice, na ktorej je len jeden údaj správny. Meno.
- Čo?
- Chcem tým povedať, že aj mne Peter cez prázdniny písal. Rovnakú pohľadnicu, z toho istého miesta. Len s adresou mal väčší problém. Citujem: ul. Kapušianska,

Šebastovce, 02 363, PREŠOV, Slovaquie. Len tak mimochodom, PSČ Prešova je 080 01, číslo domu 18 (to tam dopísala poštárka) a nebývam v Šebastovciach pri Košiciach, ale v Nižnej Šebastovej pri Prešove.

- Vuuu. No nie je to úžasný dôvod na to, aby som ti túto pohľadnicu poslal, aj keď sa to zdá úplne nezmyselné? Vďaka ti Bože za pošty.

- ???

- Tak sa maj. Ja idem. A v nasledujúcich dňoch ju čakaj.

- Hou-hou-hou. Počkaj, mám nápad. Veď ty vôbec nemusíš ísť na poštu...

- Dobrý deň.

- Dobrý.

- Chcel by som dať poslať jednu pohľadnicu. Nech sa páči. Koľko platím?

- Šesť korún.

- Prosím. Dovidenia.

- Dovi... Moment. Hej, pane! Hej!

- Ja?

- Veď na tej pohľadnici nie je nič napísané. Dokonca ani adresa. Iba meno. Kto je to? A prečo mu píšete, keď nepoznáte adresu? Čo my tu s tým máme spraviť?

- Vy len robte svoju prácu.

- ???

- Hm. Ja verím, že toho človeka nájdete, verím, že mu túto pohľadnicu doručíte, a verím, že mu tam aj niečo pripíšete.

- A kto to vlastne je?

- Ja, pani. Ja.

Peter Fogaš a
Vlado Štefanič

[Fejtón]

Bohoslovec v prvej desiatke slovenskej Superstar

Ak spomeniem slovo Superstar, uvedomujem si to riziko, že som asi miliónty človek v našej drobnej krajine, ktorý tento pojem používa vo verbálnej komunikácii a zároveň minimálne tisíci, ktorý o tom píše. Myslím, že to vysvetľuje, nakoľko sme posadnutí.

Ja sa však nebudem hrabať v minulosti ani v predstavách o budúcnosti potenciálnych víťazov a ani ich porotcov. Chcem vám iba jednoducho podať skúsenosť bohoslovca, ktorý na vlastnej koži pocítil, aké to je byť Robom Miklom, hoci len nakrátko. Tak počúvajte:

Mal som chrípku. Už to bolo niekoľko dní, čo som zaľahol do perín. Viete ako to tam chodí: z času na čas si niečo prečítate v časopise, ktorý vám priniesli spolužiaci, alebo z knihy, ktorá už niekoľko mesiacov čaká na polici, aby ste po nej siahli. Trochu si zdriemnete, alebo iba tak vylihujete. Občas niekto zavolá, alebo vy zavoláte niekomu.

Bežná maródka, myslíte si, kým vám nepríde podivná esemeska: *Ahoj Robo. Je to naozaj tvoje číslo? Chcem ti iba povedať, že som ti v piatok poslala veľa esemesiek, aby si postúpil. Odpíš mi. Budeme si písať...*

Koľkokrát sa vám už stalo, že si z vás niekto vystrelil? Pri podobnej správe si spomeniete na všetky podobné výstrelky - zasmejete sa, vymažete ju a otočíte sa na druhý bok.

Nezaspal som. Skôr ako som mohol a chcel, telefón mi zavibroval opäť: *Ahoj! Pekný deň. Som*

jedna z tvojich fanyniek, nechápem, ako môžeš byť voľný... Nechceš mať odteraz novú známosť? Prosím odpíš...

Nedalo mi to. Chcel som vedieť, kým som: *Prepáč, ale ja nie som žiadna superstar, keď ma náhodou poznáš, tak vieš, že už som zadaný... Som totiž bohoslovec...*

Odpísala: *Aký bohoslovec? Ako sa voláš? Baby mi povedali, že toto je číslo Roba Miklu, odpíš znova na to číslo...*

Som Robo Mikla, zaznelo mi v ušiach. Rozosmial som sa. Dobrý žart, veľmi dobrý. Aspoň som si myslel, kým ma z toho nevyviedlo iné číslo: *Držím ti palčeky, tvoje číslo sa veľmi rýchlo rozšírilo po našej škole... Mňa by štvalo, ak by ma niekto vkuse otravoval, ale určite musí byť super byť slávny...*

Čože? Toto už asi ani nie je sranda: *Najprv sa predstav a napíš, odkiaľ máš moje číslo..*

- *Tvoje číslo jazdí po internete, volám sa Zuzana, dúfam, že stačí len meno... To si fakt Robo?? Alebo si niekto vymyslel to číslo? Budem rada, keď odpíšeš... Zatiaľ papa...*

Predstavte si, že v jednej chvíli sedí na internete v rôznych mestách našej republiky niekoľko stoviek tisíc ľudí, a že niekoľko stoviek z nich surfuje na tej istej stránke, kde sa zrazu

objaví vaše telefónne číslo pri cudzom, ale veľmi známom mene. Predstavte si, že v jednej chvíli sa rozhodne niekoľko desiatok mladých, v puberte rozkvitnutých dievčat poslať ružovú esemesku na číslo, o ktorom si myslia, že patrí niekomu, koho majú vyobrazeného na štyroch zo štyroch stien vlastnej izby. A nakoniec si predstavte, mne sa to stalo.

- Len mi pekne povedz, kde na internete je moje číslo a kam chodíš do školy... Je to pre mňa dôležité... Fakt ma dosť otravujú ľudia...

- Bolo to na „pokeci“, akosi veľa ľudí si to stihlo odpísať... Prajem pevné nervy... Chodím na Gymnázium v Senici a ty? Musí ťa vážne dosť ľudí otravovať. Ako ja, čo?

„Pokeci“?! (Slangový výraz pre chatovú stránku, kde sa všakovakí ľudia písomne stretávajú s inými ľuďmi, až prestávajú mať chuť stretávať sa naozaj). Aká je teda situácia? Číslo môjho mobilného telefónu niekto posunul do verejnej diskusie na internetovej stránke. Mnohí, resp. mnohé sa toho chytili a čo bolo výsledkom? Za tri dni som dostal dvadsať správ, „potešilo“ ma niekoľko desiatok prezváňaní a bol som skutočnou Superstar, ktorú pobláznené gymnazistky našli v knžskom seminári.

Neuveriteľné? Verte mi, texty všetkých správ sú autentické.

A tak sa zdá, že niektoré skutočné príbehy sú nepredstaviteľnejšie ako príbehy, ktoré napísali význační bájkari. Sú zasadené medzi naše spomienky, do konkrétneho reťazca osobnej histórie. Rovnako ako tento, príbeh niekoľkých správ, ktoré patrili niekomu inému.

Vírus, ktorý rozniesol po škole správu o telefónnom čísle vychádzajúcej hviezdy, rovnako rýchlo rozniesol, že tejto hviezde nepatrí. Ošial' okolo seminaristu, ktorý sa stal členom finálovej desiatky, trval krátko, ale Superstar tým nekončí. A tak tým, ktorým hlas v súťaži ešte nedoznel, želáme: Nech je váš spevácky príbeh minimálne tak skutočný, ako nepredstaviteľným sa zdal.

Vladimír Štefanič

Foto: Martin Gazdačko

Medicínsky príbeh

*„Chcela som byť lekárkou od štvrtého ročníka na základnej škole.“
„Ja od štvrtého ročníka na vysokej škole.“*

Hoci nemôžem sedieť za volantom, celkom rád cestujem autobusmi, pretože tam občas stretnem ešte pozoruhodnejších ľudí, ako som sám. Ja nemám rád ľudí vo všeobecnosti, človeka ako takeého, ale mám vždy rád konkrétneho človeka, s ktorým som sa stretol, pozdravil, videl, rozprával, dotkol, rozlúčil.

V ten inkriminovaný - pardon, preklep! - inkriminovaný ôsmy májový deň bola celková poveternostná situácia v našom štáte veľmi napätá. Keď som sa ráno pozrel z okna, už na prvý i na druhý pohľad bola zima ako v psinci. Svietilo síce slnko, no bolo zubaté ako Drakula a vietor severných smerov dul akoby sfukoval sviečky na svojej narodeninovej torte. Oblaky sa hrali ako malí chlapci, ktorí keď sa nudili a nemali čo na robote, zabíjali čas tým, že púšťali z balkóna sliny, no v poslednom okamihu, keď už-už padali na zem, vtiahli ich späť do úst. Aj vtedy to vyzeralo tak, že každú chvíľu sprchne, dážď bol na spadnutie, ale mraky asi vždy v poslednej chvíli vtiahli dažďové kvapky naspäť do seba.

Rýchlo som si obliekol flanelovú košeľu a vetrovku s dlhým rukávom a utekal som na stanicu. Hoci som bežal ostošeš, predsa som sa nezohrial, stále som mal studené ruky, ale to asi preto, že som chladnokrvný. No keď som dorazil na stanicu, zohrievajúc si dlane vlastným dychom, zamrazilo ma, keď som zbadal na

lavičke sedieť mladú slečnu v krásnych letných šatách bez rukávov a naboso obutých sandálkach. Hovorím si: „Dievča zlaté, si síce pekne oblečená, ale nie je ti zima? Takto tu nemôžeš sedieť, ktovie kedy príde autobus, nemysli si, že oni chodia podľa rozpisu.“ Podišiel som teda k nej a bez okolkov som sa jej spýtal: „Slečna, prepáčte, ale nie je vám zima?“ Nestihla ani odpovedať, lebo to som už ani neviem ako zoblíkal svoju vetrovku a zakryl som ju ňou. A tak sme tam potom sedeli a čakali na staničnej lavičke vedľa seba - ja v košeli a ona vo svojich letných kvietkovaných šatách a v mojej ošúchanej vetrovke, s mojimi dokladmi. Osudovú ženu (femme fatale) stretnete najčastejšie čírou náhodou.

V autobuse sme sa vzájomne zoznámili - spolu so slnkom vysvitlo, že pochádzame z jedného mesta a v rovnakom meste aj študujeme. Ona končila posledný ročník medicíny a tak sme sa cestou väčšinou rozprávali o tom. Ona sa v tom vyzнала a mňa to zaujímalo. Dozvedel som sa mnoho nových vecí, napríklad že patopsychológia nie je veda o psychických procesoch mŕtvych, ako som si to dovtedy myslel. Stále som obdivoval tých, čo sa poctivo učili a vyznajú sa v medicíne. Jednak preto, že ja som mal akútne problémy už so siedmou biológiou a jednak preto, lebo si myslím, že pri všetkej úcte voči ostatným vedám ako právo, filozofia či ekonómia,

medicína stojí na prvom mieste, pretože v nej ide o život. Od nej som sa však dozvedel, že medzi študentmi sú aj takí, čo sa neučia poctivo. Keď to povedala ona, verím jej, ale ťažko to chápem. To tí lekári v praxi budú na zastavenie krvácania z nosa zvolávať lekárske konzílium?! Vždy som si vážil lekárov, odborníkov, pretože hoci mám bujnú fantáziu, neviem si predstaviť seba ako lekára. Neviem ani, či by som dokázal poskytnúť prvú pomoc. Navonok to totiž vyzerá veľmi jednoducho. Keď neviem poskytnúť prvú pomoc, zavolám Záchranku. Keď neviem číslo Záchranky, zavolám na Informácie. Ale kam mám zavolať, keď neviem číslo Informácií?

Večer, keď sa zotmelo, sme sa zhodou náhod, alebo lepšie povedané zhodou okolností, znova navzájom stretli. Obaja sme sa vracali tou istou linkou naspäť. Autobus nešiel z Prešova do Košíc po diaľnici, ale „terigal“ sa cez dediny, takže mal veľa zastávok, no nikdy predtým, ani potom, mi cesta neubehla tak rýchlo, ako vtedy v jej spoločnosti.

Deň sa začal i skončil s ňou. Bolo trištvrte na polnoc, keď som sa s Božou pomocou pobral spať a môžete trikrát hádať, o kom boli moje sny. Správne. Dúfam len, že sa jej nesnívalo o mne, lebo vraj v snoch zvyčajne zabíja ľudí. Medicinské...

Braňo Polča
Foto: internet

Ad:

**Bohoslovci plus spolužiačky
rovná sa „áno“ alebo „nie“?
(Boromeo 2/2004)**

Kedže v predchádzajúcom čísle sme ako študentky štvrtého ročníka v ankete neboli oslovené, rozhodli sme sa aj my vyjadriť svoj názor. Pred štyrmi rokmi sme sa stali prvými priekopníkmi denného štúdia katolíckej teológie na tejto teraz už fakulte. Ako sa hovorí, že prvorodení to majú najťažšie, aj my sme si tu svoje prežili a preskákali. Zakúšali sme odmietavé a doslova poburujúce pohľady, ktoré v sebe niesli otázku: „Čo tu vlastne robíte?“ Bolo nám jasné, že sme vyvolali veľký rozruch (či už u kňazov, rehoľných sestier alebo samotných bohoslovcov), ale z našej strany určite nechcený - to, že za spolužiakov budeme mať bohoslovcov, sme totiž nevedeli! Keď sme na túto školu nastúpili, prevládal v nás pocit, že niektorí nás považovali za tie, ktoré chcú zvädzať bohoslovcov a zmarit' v nich povolanie. To nás veľmi urážalo a ponížovalo. Niekedy sa nevyhneme tomuto pocitu ani dnes. Okrem toho, nesúhlasíme s vyjadrením neznámej študentky katolíckej teológie (inak ju pozdravujeme), ktorá uvádza, že bohoslovci majú žiť v uzavretej budove, bez toho, aby sa „za celých šesť rokov štúdia“ stretávali s dievčatami. Či je správne, keď bohoslovci študujú so ženami? Myslíme si, že áno! Vo svojej pastoračnej činnosti sa budú stretávať aj so ženami a ich problémami. Práve takto môžu svoje kňazské povolanie prehĺbiť i upevniť. Veď tých šesť rokov majú čas na pevné rozhodnutie pre diakonát a následne kňazskú vysviacku. Zaskočili nás aj slová nášho kolegu bohoslovca z druhého ročníka. Odkaz pre neho: „Ak už teraz študuješ dogmatiku a kanonické právo (tieto predmety sa prednášajú až od štvrtého ročníka - pozn. red.), musíme ti vzdať hold a poctu, že to všetko super zvládaš. Si dobrý!“

Je smutné, ak musíme stále dokazovať svoju rovnocennosť. Hoci nemáme kňazské povolanie, máme povolanie do manželstva, čo neznamená, že manželstvo je menejcenné. Nikomu nebolo dané právo odsúdiť človeka a jeho konanie. Každý má Bohom určenú cestu na dosiahnutie spásy. Aj my chceme plniť Božiu vôľu a viesť čnostný život, k čomu by nám malo pomáhať aj štúdium na tejto fakulte. Vybrali sme si ho preto, aby sme prehlbovali svoju vieru a tak pomáhali ľuďom; alebo - ako sa raz vyjadril náš spolužiak - z lásky k múdrosti.

Na druhej strane nezabúdame na profesorov, od ktorých sa nám dostáva aj povzbudenie a podpory. Napríklad i jednoduché oslovenia „kolegyňa“ či „sestra“ dokážu potešiť.

Nakoniec by sme sa chceli opýtať jednu vec: Kde sa môžeme pohybovať? Konkrétne máme na mysli bufet. Je možné sa tam zdržiavať len cez prestávky alebo aj po vyučovaní? Prosíme kompetentných, aby nám to ozrejmili (a nielen nám, ale aj tým, ktorým tam prekážame), aby sme tak mohli predchádzať nechceným konfliktom. Vďaka za pochopenie!

Vaše štvrtáčky

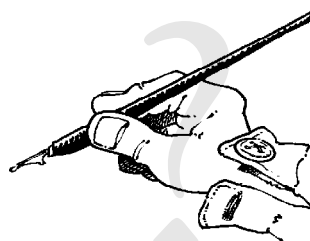

Kde si, píšuci čitateľ?!

Vždy sme si mysleli, že pre amatérsku redakciu (áno, to sme my) je príliš nákladné zamestnávať človeka, ktorý dennodenne otvára, číta a vyhodnocuje listy čitateľov. Preto sme ani nikdy takéhoto človeka nemali. Zväčša to robí ten z redakčnej rady, ktorému sa váš list dostane najskôr do rúk. Po ostatnej súťaži *I Libor i Samo to potom asi robili*, bol iba jeden z nás „vyvolený“ a dostalo sa mu tejto cti. Prečo? Asi to bude tým: dostali sme iba jednu odpoveď, jeden jediný list. A čo my na to? Ďakujeme aj za ten. Jeden píšuci čitateľ je predsa vždy viac ako žiaden. Víťaz je tak jednoznačný: Lucia Kužmová zo Sabinova. Gratulujeme.

(Lucia, ďakujú ti srdcia celej redakčnej rady! Len vďaka tebe je súťaž aj v tomto čísle! Presvedčila si nás o jej popularite! Ďakujeme!)

Aj ten jeden list nás núti premýšľať popravde inak, ako keby ich bolo dvadsať. Nadsadili sme latku? Nemá náš čitateľ dostatok času na písanie? Žiaľ, nie sme schopní odpovedať za vás. A tak nám dajte o sebe vedieť. Ukážte sa! Pýtate sa, či skutočne potrebujeme píšuceho čitateľa? Čo myslíte?!

Dost' bolo omáčky, poďme k hlavnému menu. Nateraz bude vašou úlohou iba jednofarebné krúžkovanie (na malý okamih máte ojedinelú možnosť - tváriť sa ako učiteľka slovenčiny pred polročnou klasifikačnou poradou). Na jednoduchú otázku tri odpovede, ale iba jedna je správna - nebojte, nemusíte sa dvíhať z kresla, volať susedovi, vypnúť televízor, alebo stíšiť rádio! Stačí, ak vám niekto z blízkych podá pero alebo ceruzu a spokojne krúžkujte.

Otázky, na ktoré odpovede čakáme do prvého mája (1. mája 2005), sa pre dnešok týkajú funkcií, ktoré predstavení seminára každoročne pridávajú niektorým bohoslovcov. Ide hlavne o povinnosti, ktoré taktiež patria k životu „niektorých“ bohoslovcov. Zdôrazňujem, že pre vyžrebovaných (ak vôbec bude nutné žrebovať) máme pripravené vecné ceny (Nie, nie je to honorovaná zmluva na milión korún s časopisom Boromeo).

Pripravení?

1. Kto je to **ceremonár**?

a. bohoslovec, ktorý sa stará o liturgiu v seminárnom kostole (vždy bohoslovec piateho ročníka)

b. bohoslovec, ktorý spolu so sestričkou študijného oddelenia konferuje dve oficiálne ceremónie v roku - otvorenie a ukončenia školského roka na teologickej fakulte

c. bohoslovec, akási tajná spojka medzi predstavenými a bohoslovcami (úlohou ostatných bohoslovcov je tajnú spojku vystopovať a zneškodniť)

2. Kto je to **chlebár**?

a. bohoslovec, ktorého otec vlastní pekáreň na Hlavnej ulici v Košiciach (pašuje do seminára lacnejšie rožky o 0,50 halierov)

b. bohoslovec, ktorý zisťuje večer, aké pečivo chcú bohoslovci na ráno (vždy diakon)

c. bohoslovec, ktorý pripravuje pečivo k raňajkám, obedu a večeri

3. Kto je to **hlavný duktor**?

a. doktor bývajúci v seminári, ktorý sa stará o zdravie bohoslovcov (krieda a zbitý teplomer na neho neplatia - voláme ho Nepodplatiťelný)

b. bohoslovec, ktorého si v slobodných voľbách zvolili bohoslovci za hlavu a reprezentanta na verejnosti a v médiách

c. bohoslovec, ktorého určili predstavení, aby robil médium, tlmočníka a prostredníka medzi predstavenými a bohoslovcami (vždy bohoslovec piateho ročníka)

4. Kto je to **svetlár**?

a. bohoslovec, ktorý ma na starosti maličký obchod so stolovými lampami v priestoroch seminára (vchod z Hlavnej ulice, vedľa kníhkupectva - kto sa preukáže krstným lístkom, nie starším ako tri mesiace, dostáva 6,5% zľavu)

b. bohoslovec, ktorý každý večer (po večierke bohoslovcov) kontroluje a zhasína svetlá v celom objekte seminára a Teologickej fakulty

c. bohoslovec, ktorý má na starosti kontrolu osvetlenia v celom seminári - nákup a výmena žiaroviek (vždy bohoslovec pastoračného ročníka, ktorý je najbližšie ku Košiciam)

Správne odpovede nám zašlite na známu adresu:

Kňazský seminár
Hlavná 91 heslo: „Súťaž“
042 03 Košice

Alebo mailujte a čokoľvek píšete na:

boromeo@ktfke.sk

Čo dodať?

Tak sa ukážte, nakoľko poznáte život svojich synov, súrodencov, vnukov alebo priateľov. A nezabudnite: radi by sme vedieť, že ste...

Vaša redakcia

[Za okrajom]

Výroky „cirkevných otcov“

„Teológia zasahuje do všetkých oblastí podobne ako Boh - Boh bezchybne, teológia s chybičkami.“

(hľadanie zhody a rozdielu medzi Bohom a teológiou)

„Len si pokojne zahrešte. Ja tomu nerozumiem, ale keď si potrebujete uľaviť, kľudne si zahrešte.“

(odpoveď profesora na prvej hodine v semestri na otázku študenta, či pozná latinské príslovie „Prima et ultima ora nulla vel brevissima est“ - „prvá a posledná hodina je buď žiadna alebo čo najkratšia“)

„Zväz včelárov je celkom zvláštnym spoločenstvom. Oni sa tam schádzajú na základe lásky k tým muchám, či čo to je.“

(pokus o definovanie pojmu spoločenstvo)

„Nechodte na oslavy. Zvlášť osemnástkam.“

(špirituál ponúka punktá o Jánovi Krstiteľovi a jeho smrti kvôli Salome)

„Nešírim okolo seba strach ako starozákonný Jahve na Sinaji.“

(profesor Starého zákona na skúške vyhodil desiatich študentov a teraz ich povzbudzuje pred opravákom, aby sa nebáli)

„Zvyknite si na zvuk príklepovej vrtáčky.“

(reakcia vyučujúceho, keď počas prednášky začala hučať vrtáčka)

„Všetky cvičenia, tabuľky, vety, čo sme doteraz mali, treba vedieť trochu lepšie ako naspamäť.“

(oblúbená gréčtina)

„Niektoré slová sa v gréčtine opakujú veľmi často. Napríklad Evanjelium sv. Jána má 700, maximálne 900 slov. Takže tie isté slová sa neustále opakujú. Nemáme sa vlastne ani čo učiť.“

(oblúbená gréčtina po druhé)

„Svätý Otec si všetok ten asfalt, ktorý položili na cesty, zobral na pleco a vyasfaltoval Vatikán.“

(prečo stála návšteva pápeža na Slovensku pred dvoma rokmi 80 miliónov korún)

„Veď robím práce 30 rokov. Nó dobre, tri. To som prehnal.“

(26-ročný bohoslovec odovzdáva svoje skúsenosti o písaní seminárnych prác)

„Ako počul Mojžiš na Sinaji Boží hlas? Nejaký reprák bol za kríkom.“

(možné vysvetlenie biblického textu)

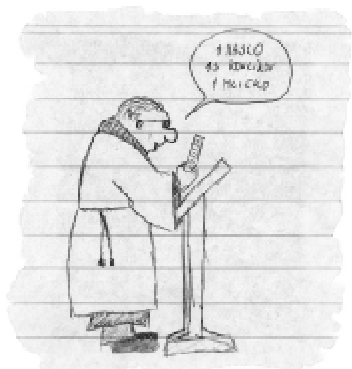
„Keď si zručný, uvaríš si niečo. Keď nie si, tak ti prihorí aj čaj.“

(praktická rada do života na fare)

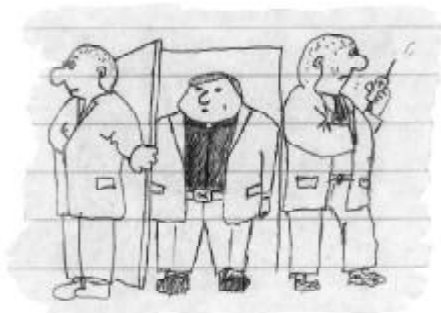
[Za okrajom]

Chvilku trvalo, kým si pán farár všimol, že číta nesprávnu kázeň...

Deti si podľa prania pán farára priniesli svojich najlepších priateľov...

Dekanátne rekolekcie sú čím ďalej ostrejšie...

Máme povet' chladných kresťanov...

Myslím, že ste v inzeráte písali, že beriete 50 halierov za okno ...

Pán farár mal divný pocit, že ho nadriadení sledujú ...

Námet a kresby:
Pavol Eliáš